

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni modelje in praznike.
Inserati: do 30 petih vrst á 2 D, do 100 vrst á 2 D 50 p, večji inserati
petih vrst á 4 D; notice, poslano, izjave, reklame, preklic beseda 1 D;
Popust po dogovoru. — Inseratni davek posebej.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Uredništvo „Slov. Naroda“ in „Narodna tiskarna“ Knaflcova
ulica št. 5, priljučno. — Telefon št. 304.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje
Telefon št. 34.

Dopise sprejema in podpisane in zaščiteno frankovane.
Rekopisov se ne vrača.

Posamezne številke:
v Jugoslaviji od 4—6 str. po D. 1'50, 8 in več
2 D. V inozemstvu 4—6 str. 2 D., 8 in več po 3 D.
Poština plačana v gotovini.

„Slovenski Narod“ velja:		V Jugoslaviji		V inozemstvu	
		v Ljubljani	po pošti		
12 mesecev	...	Din 240—	Din 240—	Din 360—	
6	...	120—	120—	180—	
3	...	60—	60—	90—	
1	...	20—	20—	30—	

Pri morebitnem povišanju se ima daljša naročnina doplačati.
Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno po nakaznici.
Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Sporazum z Italijo.

(Dopis iz diplomatskih krogov.)*

V politiki, kakor v trgovini, ne more igrati srce svoje uloge. Presojati je treba stvari samo z razumom. Politika je umetnost doseči pozitivne uspehe in sicer kolikor mogoče velike uspehe s kolikor mogoče malimi žrtvami. Vseh uspehov ni mogoče nikdar doseči in radi tega je politika vedno delo kompromisa. Kdor odklanja vsake kompromise, sploh ni politik. On je idealist, mogoče dober teoretik, ki reže programe stranki, ali pa dober agitator. Kdor odklanja vsake žrtve, istotako ni politik, ker v politiki, kakor v vojni, se noben uspeh ne doseže brez žrtve.

Sporazum z Italijo je delo kompromisa in za nas je sedaj samo vprašanje, če je uspeh primeren ali ne, če žrtve niso prevelike in navsezadnje bi se še lahko vprašali, kdo je kriv, da ni bilo mogoče doseči večjih uspehov.

Ako mirno in stvarno presojamo dogovor z Italijo, moramo reči, da za nas ni neugoden, ker vsebuje maksimum, kar smo v danih razmerah mogli doseči. Seveda imamo preko tega še mnogo jako upravičenih želja in potreb, — a kaj pomagajo želje in zahteve, če pa nimamo sredstev in načina, da jih uresničimo.

Ako vzamemo rapalsko pogodbo kot ono srednjo črto, na kateri so se vršila naša zadnja pogajanja z Italijani, moramo reči, da nismo uspeli slabo, oziroma, da nismo mogli uspeti bolje. Po rapalski pogodbi bi morala biti Reka s pristaniščem svobodno mesto, a po novi pogodbi pripada Reka Italiji, mi pa dobimo del reškega pristanišča.

Reka kot svobodno mesto bi bilo za nas v narodnem oziru brez pomena, ker bi bila itak narodno italijanska in se ni treba predajati iluzijam, da bi Slovenci v doglednem času zmagali pri volitvah. Italijani, ki imajo sedaj mesto v rokah, bi že naredili takšen volilni red, da bi vladali še v dogledni bodočnosti. V gospodarskem in v političnem oziru pa bi bila Reka trajno hujšo razdora med nami in med Italijani.

Na severu se je ustanovilo svobodno primorsko mesto Gdansk, kjer so se zajamčile Poljakom čisto drugačne pravice, kakor pa nam na Reki. Pristanišče je pod poljsko kontrolo, mesto pripada poljski suvereniteti. Toda Poljaki so prišli po dolgih homatijah do prepričanja, da je Gdansk zanje brez vrednosti, ter so si pričeli graditi novo

pristanišče v Plucku. Za fikcijo, da je Reka svobodno mesto, smo dobili del reškega pristanišča in neke za nas važne poprave meje, torej nekaj čisto realnega.

Če trezno pogledamo, moramo torej priznati, da je sedanja pogodba za nas ugodnejša, kakor pa rapalska.

Položaj je tak, da mi sploh nismo mogli priti do boljšega razvozljanja. Z Italijani ne moremo živeti v trajnem prepiru. To je neugodno za Italijane, za nas pa še bolj. Italijani lažje vzdržijo v tej napetosti dalje časa, ker so večji in močnejši, imajo bolj urejene notranje razmere in močnejši položaj na zunaj. Kdor pravi, da noče sporazuma z Italijani, mora logično reči, da hoče vojno z Italijo. Treba si je predstaviti, kaj to pomeni? Italijani so v nekaj urah v Ljubljani in v par dneh v Zagrebu. Slovenijo bi bilo treba takoj izprazniti ter se pomakniti do Zagreba. Reklo se bo, da so to fantazije, toda, kdor noče miru, on hoče vojno in potem se naj zaveda, kaj to pomeni.

Kdor ni zadovoljen s tem sporazumom, naj pove, kako bi bilo mogoče doseči boljšega? »Slovenec« je svoj čas pisal, da bi se morala naša zunanja politika orijentirati na drugo stran — od Francije v smeri k Rusiji in Nemčiji. Te ideje ni objavil samo enkrat, nego mnogokrat in na različne, zelo drastične načine, tako da moramo reči, to je ena izmed temeljnih točk njegove zunanje politike. Toda nikdar ni razložil, kako si predstavlja, da bi se v tem izboljšal naš položaj do Italije? Nobena Čičerinova nota bi nam nič ne pomogla. To je bila menda edina ideja, ki se je izprožila od nasprotne strani! Če je imel kdo kakšno idejo, kako naj bi se delala politika, da dosežemo večje uspehe, zakaj je ni objavil?

Sedanji sporazum z Italijo torej za nas ni slab, ker ni bilo mogoče doseči boljšega in ni slabši, kakor pa je bil rapalski. Toda tudi rapalski dogovor za naše razmere ni bil slab.

Pri pogajanjih, ki so dovela do rapalskega dogovora, smo se gibali na liniji londonske pogodbe. Italijani so hoteli doseči mnogo preko te pogodbe, a mi smo hoteli prepuštili mnogo manj. Juridično je bilo italijansko stališče močnejše. Oni so imeli v rokah pogodbo, na kateri sta bila dva močna žiranta: Francoska in Angleška. Mi smo izpodbijali veljavnost te pogodbe, ker je Srbija ni podpisala in ker je bila sama izpremenjena od razmer. Toda prvi razlog ni bil močan, ker se pogodba ni ti-

kala onih krajev, do katerih bi Srbi mogli imeti zajamčene aspiracije. Drugi razlog ni držal, ker so Francozi in Angličani kot žiranti priznavali veljavnost pogodbe. Juridična podlaga je bila torej za Italijane močnejša.

Stvarno so navajali Italijani svoje razloge in mi svoje. Italijani so navajali zgodovinske, kulturne, geografske in strateške razloge. Treba je priznati, da vsi ti razlogi niso bili močni. Poleg tega so navajali Italijani, da Srbi ne morejo zahtevati teh krajev, ker prebivalstvo ni srbsko in je bilo vedno protisrbsko. Ti kraji so dedščina stare Avstrije, za katere velja samo pravo zmage, a Srbija more zahtevati po narodnostnem načelu samo one kraje, kjer prebiva srbsko prebivalstvo. Srbi so navajali proti temu, da so Hrvati in Slovenci iste narodnosti, kakor Srbi in da velja zanje isto pravo zmagovalcev, kakor za Srbe in da po narodnostnem načelu spadajo v eno državo Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Poleg tega so prišli v našo korist še takozvane Wilsonove točke. Toda tudi one nam niso mogle mnogo pomoči. Vkljub Wilsonovim točkam je štiri milijone Nemcev ostalo pod Čehi. Poljska je dobila skoraj 40 % tujega prebivalstva itd. Po narodnostnem načelu se sploh ne da dosledno svet razdeliti, ker so narodi preveč med sabo pomešani in ker je treba vpoštevati še druge razloge, gospodarske, kulturne, varnostne, a tudi želje prebivalstva samega.

Z Wilsonovimi točkami samimi torej nismo mogli dobiti pravde, a to tem manj, ker so se Amerikanci kmalu naveličali Evrope in se umaknili.

Naš položaj v sporu z Italijo torej po vojni nikakor ni bil lahak. Vojaški ugled Srbije in pa naše zatiranje, da so Srbi, Hrvati in Slovenci eden narod, bilo je naše najmočnejše sredstvo. Blagohotno nas je podpirala samo Amerika, a še ona samo moralno, Francija in Angleška sta se čutili vezani na londonski pakt.

Če smo vkljub temu dobili v Rapalu znatno več, kakor pa je predvideval londonski pakt, smo lahko veseli.

Seveda s tem še ni rečeno, da bi ne bili mogli dobiti več in lahko bi se vprašalo, kdo je kriv, da nismo dobili več. Krivi so predvsem oni, ki so s svojim nastopanjem ob času vojne, povzročili, da je bil naš položaj na mirovni konferenci slabši. Na mirovni konferenci je igralo jako veliko vlogo vprašanje, na kateri strani so stali Slovenci in Hrvati med vojno, in Italijani so skrbno zbirali vse podatke, ki so bili v našo škodo. Da smo se morali pokoravati Avstriji, to je jasno, a istotako jasno je, da se je delalo mnogo, česar ni bilo

treba in česar ni mogoče izgovarjati s strahopezljivostjo (da govorim z Levstikovim jezikom) in česar ni mogoče obesiti na vrat izključno dr. Sušteršiču. Če se sedaj išče krivce naših premajhnih uspehov, je potreba poiskati prave krivce.

Dalje so krivi oni, ki so po razpadu Avstrije pograbili vlast v svoje roke, če tudi so bili zato nesposobni. Poštenje in dobra volja še ne upravičujeta človeka, če pokvari kakšno stvar. Koroško imajo Slovenci izključno na svoji vesti, ker niso razumeli važnosti onih dni. Treba je bilo samo zasesti, kolikor smo hoteli imeti, potem pa krepko držati. Zato ni bilo treba nobene posebne vojne moči. Seveda, potem, ko smo že enkrat pokazali svojo slabost, je bilo težje, in kolikor več napak se je delalo, toliko težje je bilo. Imeli smo v Ljubljani celo vojno ministrstvo, imeli veliko število bivših aktivnih in rezervnih častnikov, Orle in Sokole itd. Kako da ni bilo mogoče niti z enim bataljonom zasesti Celovca? Če so bili Slovenci sami toliko nesposobni, nimajo pravice, da drugim kaj očitajo! Napram Italijanom je bilo seveda naše stališče drugačno in tam je bil vsak odpor nemogoč, ker smo bili preslabi in ker smo bili napram Italiji v čisto drugem pravnem položaju. Napram Italiji smo bili sovražniki, del premagane Avstrije, a oni zavezniki Srbije. Italijani popolnoma pravilno niso priznavali nobenih narodnih vlad in več in njihovih gard. Zanje je bil vse to samo šantaz Habsburžanov, s katerim so se hoteli izmakniti eksekuciji. Naravnost bedasto je, če se še sedaj dobe med Slovenci ljudje, ki trdijo, da so se Slovenci osvobodili po nekem Karlovem pisanju. Habsburška firma je bila v konkurzu od onega dne, ko je bila napovedana vojna in Habsburžani sploh niso mogli ničesar podariti, dokler niso obračunali s svojimi upniki. Karlovo pisanje je bilo, kakor da bi mož rekel eksekutorju, ko pride, da mu odnese iz hiše zarubljeno blago: »Ne morete vzeti, sem ravnokar vse izročil ženi!« Kaj bo z avstrijskimi narodi o tem so imeli odločiti zmagovalci, a ne cesar Karel. Naša država ni nastala ne legalnim potom, ne iz revolucije, nego iz zmage zaveznikov. Rodila se je na Kajmakčalanu, a ne na Karlovi mizi.

Proti Italiji nismo imeli drugega sredstva, kakor da gremo kar najhitreje pod srbsko streho. Ali biti razdeljeni med Nemci in Italijani, kakor bodo Italijani hoteli, ali pa iti k Srbom — druge izbire ni bilo. Kaj se je cincalo v Ljubljani do 1. decembra, kar se je lahko izvršilo že 1. novembra. Vsak tretnik je bil neprecenljive važnosti. Med

tem, ko so Italijani jemali kos za kosom naše domovine, so gospodje v Ljubljani debatirali, če republiko ali monarhijo, kakor da bi jih bil kdo to vprašal!

Naših neuspehov napram Italiji so torej dalje krivi vsi oni, ki so se ob razpadu Avstrije okotirali za voditelje in niso razumeli onega časa in takratnega položaja, ter so zamudili, da se pravočasno naslonijo na Srbijo.

Tretjič so krivi vsi oni, ki od takrat ovirajo našo notranjo konsolidacijo in slabe moč naše države. Radič je sicer na umu bolan človek in kot tak vzbuja sočutje, toda, kakor ni redko pri takih ljudeh, zadene čisto resnico v jedro. Ko je zvedel za naš sporazum z Italijo, je pisal v »Slobodnem domu«, da naša kraljevina vedno, kadar se nahaja pred težkimi dogodki v notranjosti, naredi sporazum z Italijo. Pred volitvami v konstituinto je bil sklenjen sporazum v Rapalu. Pred volitvami v prvo redno skupščino so bile sklenjene konvencije. Ko je Radič odšel v tujino in ko se je pričelo delati za opozicijski blok, ki bi separatiste pripeljal do moči, bilo je sklenjeno prijateljstvo z Italijo. — Radič je hotel s tem dokazati nekaj drugega, kakor pa je dokazal. Ti slučajni dokazujejo, kako notranje razmere neobhodno vplivajo na zunanjo politiko. Radič se je neprestano ponujal Italijanom, ponujal jim je za prijateljstvo in za pomoč samo Reko. Nedavno je ponujal preko Atilija Tamara celo, da bo dvignil revolucijo v naši kraljevini. Radičevi prijatelji so skušali skoraj oslabiti oni intervju in tudi Radič se je potem nekaj izmotaval, toda tudi če bi razgovor odločno demantiral, mi moramo bolj verjeti odličnemu laškemu novinarju, ki v tem slučaju nima razloga, da bi lagal, kakor pa Radič, ki ima mnogo razloga, da se sedaj izmotava.

Takim agitacijam, ki so iska'e opore celo onkraj luže, je bilo treba izpodbijati dno, če tudi za ceno žrtve.

Kar je bilo mogoče doseči, se je dosseglo. Da se ni doseglo več, krivi so oni, ki so grešili med vojno, po vojni in greše še neprestano.

Zlasti je pri tem bolešno, da ni bilo mogoče doseči nobenih ugodnosti za naše rojake, ki živijo pod Italijo. Pod Grčijo se nahaja skoraj toliko Srbov, kakor pa Slovencev in Hrvatov pod Italijo. Ti Srbi nimajo nobene šole in prav nobenih narodnih pravic. Grčija je napram nam v mnogo slabšem položaju, kakor pa Italija. A vendar nismo mogli za one rojake doseči ničesar. Pod Rumunijo se nahaja več Srbov kakor pa Slovencev pod Avstrijo. A ne samo, da nimajo nobenih pravic, nego se jim celo enostavno jemlje zemlja. In vendar

Sven Elvestad:

Dama v borbi z dvema.

»Ali ste jo kdaj slišali govoriti z zločincema?«
»Ne, samo videl sem jo.«
»Torej je niste slišali?«
»Ne!«

»Dobro,« je dejal detektiv in to pojasnilo ga je, kakor je bilo videti, zelo zadovoljilo.

V Kopenhagen sta prispela tako kasno, da ti stega večera nista mogla uvesti nobene samostojne preiskave. Krag je o svojem prihodu brzojavno obvestil enega svojih prijateljev pri detektivskem oddelku. Ta gospod ga je čakal na kolodvoru. Krag ga je predstavil kot nadzornika kriminalne policije Boyesena.

Potnika sta se nastanila v hotelu »Bristolu« in policijski poročnik je takoj pričel štati časopise. Niti v jutranjih, niti v večernih listih ni našel ničesar važnega. O gospe Sonji ni bilo nobenega sledu, dasi so opetovano preiskali vso okolico, kjer se je zgodila nesreča. In dasi se je policija trudila na vse načine, vendar tudi o atentatu na njenega moža ni mogla ničesar dognati. Odvetnikovo stanje se je zboljšalo že v toliko, da je smel sprejemati posete. O ženini smrti so ga obvestili. Vest ga je globoko potrla. Kolikor je bilo mogoče razvideti, se v njem ni pojavil noben sum, da bi se moglo zgoditi kaj

drugega, kakor nesreča. Kragu je moral Boyesen potrditi, da je to v resnici odvetnikovo mnenje. Boyesen je namreč imel daljši razgovor z odvetnikom Gadejem in je zatrdil, da lahko priseže, da je odvetnik Gade v resnici v dobri veri. Splošno je prevladalo sedaj mnenje, da obadva dogodka nista v nobeni medsebojni zvezi. Napad je bilo naključje in nesreča takisto. Med sabo ta dogodka nista v nobeni zvezi.

Sicer pa se je policijski poročnik vedel sedaj tako čudno, da je bilo v njegovem nastopanju mnogo komike. Drugi dan je vprašal Asbjørna Kraga, kaj bi naj pravzaprav storil. In Asbjørn Krag mu je odgovoril, naj lepo mirno ostane v svoji sobi in naj bo pripravljen dati pojasnila, ki jih bo morda od njega zahteval.

Asbjørn Krag je bil od ranega jutra na delu. Imel je dolg razgovor s svojim tovarišem, uslužbenem pri kopenhagenski policiji. Mimogrede pripomnimo, da Krag ni zaupal svojim danskim kolegom, zakaj je prišel v Kopenhagen. Izjavil je, da se nahaja na kratkem oddihu in da se seveda ne more vzdržati, da bi se ne zanimal za razna. napetost in pozornost vzbujajoča dneva vprašanja. Iz vseh teh konferenc je razvidel, da policija prav nič več ni mislila na oba lopova in da tudi ni več spravljala v zvezo atentata in nesreče z dogodkom v odvetnikovi vili. Policija tudi ni v kopališču »Bellevue«, kjer se je ponesrečila gospa Sonja, ni

česar drugega ukrenila, kakor da je dala potegniti mrežo in mesto nesreče preiskati po potapljačih. Vse to je ostalo brez uspeha. In morda bi tudi to opustili, ako bi ne bil odvetnik izrazil čisto določeno svojo voljo, da naj se opetovano poskusi z mrežami in potapljači. Vse je torej kazalo na to, da bo stvar povsem zaspala, ako bi Asbjørn Krag ne napravil nekega čudnega razkritja.

Bilo je to popoldne drugega dne. Na vse zgodaj je odšel iz hotela in poročnik ga je zaman čakal ob drugem zajutruku. Poročnik je vedel samo to, da je hodil zunaj okrog kopališča »Bellevue«. Kaj je ves ta čas tamkaj delal. Helmersen ni vedel povedati. Ko pa se je Krag končno ob 6. zvečer vrnil, je bil izredno dobre volje. Videlo se je, da je imel prav dober dan.

Ko sta sedela pri večerji, je rekel poročniku: »Vsa stvar pa vendar ni tako jasna.«

»Kaj ni tako jasno?«

»Mislim, smrt gospe Sonje. Doslej smo računali z dvema možnostima — da se je ponesrečila, ali pa izvršila samomor. Odslej pa moramo računati tudi s tretjo možnostjo.«

Poličjski poročnik ga je motril z največjo razdovednostjo in napetostjo.

»Tretja možnost je,« je izjavil Krag in mirno jedel naprej, »da je bila umorjena.«

»Nekaj takšnega sem že tudi jaz slutil,« je odvrnil poročnik, »ker pa Vi to domnevate, sem prepričan, da imate za to gotove vzroke.«

Krag je prikimal.

»Ali se še natančno spominjate, kakšna sta bila zločince,« je vprašal, »zlasti oni z modro ovratnico?«

»Seveda se še spominjam. Dokler bom živ, nanj ne pozabim.«

»Potem se pač še natančno spominjate na njegovo ovratnico?«

»Seveda se še spominjam in še kako natančno!« Krag je potegnil iz žepa neko stvar in jo položil pred se na mizo. Policijski poročnik je poželjevo segel po stvari. Mahoma je obledel.

V rokah je imel modrosvileno ovratnico.

»Moj Bog,« je zaklical, »to je vendar modrosvilena ovratnica, —«

»Res je,« je odgovoril mirno Krag, »to je modrosvilena ovratnica. Kakor vidite, je na njej več madežev. To je kri!«

XX. POGLAVJE.

Pes državnega svetnika.

»Kje ste našli to ovratnico?« je vprašal policijski poročnik.

Asbjørn Krag je bil videti preveč zatopljen v jed, da bi mogel govoriti.

Po kratkem molku je pripomnil: »Poglejte si bolj natančno to ovratnico! Morate se docela prepričati, da je v resnici dotična ovratnica. To je treba ugotoviti.«

s stališča, ker je sedež ene največjih jugoslovenskih nadškofij.

V političnih krogih pa se še vedno vzdržujejo po informacijah vsega dopisnika, da dr. Korošec deluje na to, da bi sedež kardinala postala Ljubljana in da bi bil prvi kardinal knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič. Te vesti se v Beogradu trdovratno vzdržujejo. Zabeležiti pa je treba tudi zanimivo izjavo djakovskega škofa dr. Aksamovića, ki jo je dal zagrebškimi novinarjem, da med jugoslovenskim episkopatom ne obstoja nikakoli nesoglasje v tem vprašanju in da se bo o imenovanju kardinala šele sklepalo, ko se zaključi konkordat z Vatikanom.

Obtožnica proti bivšemu ministru dr. Markoviću.

— Beograd, 7. februarja. (Izv.) Zemljoradniški klub je predložil skupščinskemu predsedstvu obtožnico proti bivšemu ministru dr. Lazi Markoviću. Obtožnica je podpisalo 56 poslancev raznih opozicijskih skupin. V obtožnici, ki je drugače sestavljena v smislu zakonskih predpisov in določil skupščinskega poslovnika, ima sklepni plenarni narodni skupščini. Brezdvorno je zelo karakteristično, da ima naš parlament prvokrat priliko razpravljati o taki obtožbi. Zadeva ima v sedanjem štadiju tudi velopolitičen in resen pomen. Zanimivo dejstvo je, da te obtožnice niso podpisali ugledni člani niti enega opozicijskega bloka, podpisal je ni niti eden bivši minister in podpisal je ni niti eden načelnik opozicijskih klubov, razen zemljoradnikov. Zemljoradniške »Beogradske Novosti« razpravljajo danes v daljšem članku o tej obtožbi in opozarjajo na dejstvo, da je dolžnost dr. Laze Markovića samega, da se osebno brani pred skupščino in da sam osebno apelira na državno sodišče. Edino sodišče je kompetentni forum, pred katerim se rehabilitira dr. Marković, pred katerim reši svojo čast in ugled svoje stranke in vsega režima, kateremu jo prišteljen počasi korupcije. Če ho stvar ostala samo v narodni skupščini s pomočjo glasov radikalov, džemijeta in Nemcev, da se na tak način reši zadeva bivšega ministra, tedaj stvar ni rešena, tedaj je slabo ne le za Markovića, temveč tudi za našo državo. Na Markoviću ostane še vedno madež, nad državo pa žig, da vlada režim korupcije.

V smislu ustave ima na zadnji sklep narodne skupščine o obtožbi razpravljati državno sodišče, obstoječe iz 6 členov državnega sveta in 6 členov kazenskega sodišča.

Danes ima o tej aferi narodna skupščina načelno glasovanje.

DR. BENEŠ O ZUNANJE-POLITIČNEM POLOŽAJU.

Uspehi češkoslovaške zunanje politike. — Stališče Male antante in Rusija.

— Praga, 7. februarja. (Izv.) V parlamentarnem odseku za zunanje zadeve je imel večer dopoldne zunanji minister dr. Beneš negleden in važen zunanje-politični ekspozé. Pred pričetkom razprave so člani nemške delovne zadjednice predlagali, da bi zunanji minister ta ekspozé podal plenumu parlamenta. Odbor je ta predlog v načelu sprejel. Predsednik odbora je izjavil, da v smislu poslovnika zunanji minister lahko govori o mednarodni situaciji vsak čas, kadar je za to prilika. Primerno je, da po da je v odboru svoj ekspozé. Nemški posl. dr. Lodemann je izjavil, da njegova skupina zahteva, da zunanji minister govori v zbornici z ozirom na važnost francosko-češkoslovaške zvezne pogodbe, o kateri ima javnost priložnost se je potom javne seje podučiti v vseh podrobnostih. Zahtevo Nemcev je odbor odklonil, nakar so nemški poslanci v znak protesta zapustili sejo.

Zunanji minister dr. Beneš je nato k zunanji politiki republike omenjal, da sklenitev češkoslovaško-francoske pogodbe zaključuje prvo periodo zunanje politike republike. Nova perioda v internacionalni politiki se je pričela z nastopom socialistične vlade na Angliškem, s priznanjem sovjetske Rusije od strani Anglije in Italije in s pripravljenostjo Amerike za sodelovanje pri gospodarski obnovi Evrope. — Dr. Beneš je nato kratko očrtal načela in razvoj Male antante. Ta zveza je pokazala, da hrani v sebi svojo življensko sposobnost in delovne sile, vidni so že rezultati nje politike. Oznanočeno kratko razmerje republike do Avstrije, Madžarske in Poljske, je minister začrtal češkoslovaško politiko napram sovjetski Rusiji. Brez Rusije ni mogoča evropska politika, niti evropski mir. Storišmo vse, da dosežemo nota za zblizanje.

Kar se tiče Francije, je nam ona najboljše zaveznik od vseh volesil. Moram reči, da niti ena zaveznikova sila nas ni tako podpirala kot Francija. — Kratko je minister omenil odnose češkoslovaške napram Angliji, ki niso bili vedno najboljši.

V notranji politiki stremi Češkoslovaška za mirom. Cilj naš je, da ohranimo mir in obstoj naše države. — Koncem svojega govora je omenil beogradsko konferenco, izjavljajoč, da so bile vse ra konferenci udeležene države mnenja, da načelno nimajo ničesar proti priznanju sovjetske Rusije, toda treba je počakati na eventualno priznanje od strani Anglije in Francije.

Nova sovjetska vlada.

— Moskva, 6. febr. (Izv.) Po Ljenuvi smrti je postalo aktualno vprašanje rekonstrukcije vrhovne zvezne vlade, sovjetskih ljudskih komisarijev kot eksekutivnega organa in vsesrkega centralnega odbora (VČIK) kot vrhovne uprave in zakonodajne institucije. Novoizvoljeni centralni izvrševalni odbor, ki sestoji iz glavnih ministrstev, sestavljen je tudi nov sovjetski ljudski komisarijev in sicer: predsednik Rykov, podpredsednik in komisar javnih del ter narodne obrambe Kamenjev, komisar zunanjih zadev Čičerin, zunanje trgovine Krasin, vojne in mornarice Trocki, prometna Rudzutak, poštni in telegrafski Smirnov (bivši namestnik v Sibiriji), inspekcije Kuljše, prehrane Brjučanov, financ Sokolnikov. Predsednik vrhovnega narodnogospodarskega sveta Dzeržinski, poljedelstva Smil in notranjih zadev Bljodorodov (mrtilec carske rodbine). Trocki, o katerem so krožile različne vesti, je torej ostal na svojem mestu, kar je tudi umljivo, kajti njegov ugled v armadi je tako velik, da je odstranitev brez katastrofalnih posledic nemogoča. V centralni odbor so izvoljeni med drugimi: Tomski, Čurjupa, Rakovski, Čuhar, Rudzutak, Frinčev, Kallin, Kamenjev, Staljin, Petrovski, Čerjakov in Narvmanov. Tajnik je ostal prejšnji Enukidze. Za predsednika centralnega izvrševalnega odbora je ponovno izvoljen Kofin. Predsednik odbora za Ukrajino je Petrovski, za Kavkaz Narymanov, za Belo Rusijo pa Červjakov. V glavnem je ostala vlada sovjetskih republik neizpremenjena, kajti vodilna mesta zavzemajo dosedajni funkcionarji.

VELIKI SNEŽNI VIHARJI.

V Ameriki vlaki pod snežom.

— Kerkov, 6. februarja. (Izv.) Danes ob 9 dopoldne je nastal v mestu in daleč v okolici velik snežni vrtilinec. Pol ure je vladala popolna tema. Med snežnim viharjem je začelo treskati in se se bliskati.

— London, 6. februarja. (Izv.) Po poročilih iz Newyorka vladajo v nekaterih delih Severne Amerike strašne snežne nevihte, ki ogrožajo mesta in življenje prebivalcev. Mesto Chicago, Arkansas in druga velika mesta so popolnoma odrezana od ostalega svetovnega prometa. Potrgane so na več kilometrov daljave vse brezjavne in telefonske zveze. Mesta obkrožajo med seboj še radiografskim putem ter prošijo nujno pomoč. Vlaki na prelah so popolnoma zameteni. Življenje potnikov je v veliki nevarnosti, ker se vlaki ne morejo ganiti naprej do postaj.

Politična vesti.

— Radičevci se že v nekoliko dneh pojavijo v Beogradu? Beogradskim listom poročajo iz Zagreba: »Odhod radičevskih poslancev v Beograd je, ako poteklo pogajanja dr. Korošca in dr. Spaha s predsednikom demokratičnega kluba Liubo Davidovićem uspešno, po zatrdilu najvplivnejših Radičevih pristaev samo še vprašanje nekaj dni.« — Slične vesti so krožile po časopisju že tolikokrat, da jih javnost sprejema sedaj z največjo skepso. Ako pa je res poročilo, da sta podpredsednik Radičeve stranke dr. Maček in glavni tajnik te stranke doktor Krnjević že odnovovala v Beograd, ni izključeno, da je na tej vesti zrno resnice. Bomo videli!

— Polnomočja na levo in desno? Kakor znano, sta se te dni mudila na Dunaju dva zastopnika Hrvatske zajednice, ki sta z Radičem konferirala o notranjem političnem položaju. Radič je bil zadovoljen z dosedanjim delom opozicijskega bloka. Po povratku teh zastopnikov je Hrvatska zajednica v Zagrebu imela sejo izvrševalnega odbora, na kateri je dr. Lorković poročal o svoji misli. Pri ti priliki je zanimal vest, da odpošlje Hrvatska zajednica v Beograd odposlanca na ogranjanje opozicijskega bloka. Ker sta že dr. Korošec in dr. Spaha prejela od federativnega bloka polnomočja, s katerimi lahko razgovarjata na levo in desno, to je z radikalni in z opozicijo.

— Iz naših diplomatskih prošlosti. Dunajski »6 Uhr Abendblatt« prinaša parisko vest o nekem dogovoru, ki ga je baje sklenila Srbija leta 1914. z Italijo. Po tej vesti je srbska vlada leta 1914, takoj po prvi avstrijski ofenzivi proti Italiji tajno pogodbo, ki jamči Srbiji izhod na Jadransko morje. D'brovnik, Boko Kotorsko in Črnogorsko obal, med tem ko daje Italiji dalmatinsko obal z vsemi dalmatinskimi otočji od Neretve do Reke in Trsta. Ko so zapadne države razpravljale leta 1915. o vstopu Italije v vojno, sta Anglija in Francija priznali ta dogovor. Ob koncu svetovne vojne pa se te koncesije niso izvedle, ker se je temu protivila Amerika in s svoimi odločnim vetom preprečila italijansko nasilje. V pariških diplomatskih krogih mislijo, da je Mussolini pred meseci zagrozil beogradski vladi z objavo tega dokumenta in da je naša vlada na podlagi te grožnje pristala na ravnokar

doseženi dogovor med Italijo in Jugoslavijo. Vest, če tudi resnična, nima prav nobene vrednosti, ker so jo zgodovinski dogodki prehiteli in je Srbija sama s kooperacijo z jugoslovenskim odborom ter z znano Krško deklaracijo ovrgla nacionalno omejeno stališče navedenega dogovora. Zdi se pa, da je vest lansirana iz bližnje okolice gosp. Radića na Dunaju, ki polzkuša s takimi reminiscencami razpaliti že itak razgoreto javno mnenje naše notranjosti, pred vsem hrvatskih in slovenskih krajev. Resnici na ljubo moramo priznati, da večina našega prečasnega naroda l. 1914. sploh še ni mislila na odrešenje in ujedinjenje v enotno in mogočno jugoslovensko državo in da nima torej pravice rekrimirati dejanj, ki jih je (predpostavljajoč, da je ta vest sploh resnična) tedanja Srbija morala v malo zavidljivem položaju podvzeti. Taista Srbija je dejansko z gorami človeških žrtv osvobodila vse naše kraje par let pozneje in s tem postala jedro naše države. Izgube pa, ki smo jih pretrpeli sedaj na Primorskem in na Reki, so posledice naše nesposobnosti in needinosti ter v neki meri tudi zgodovinske usode, ker je te kraje ugrabilo tuje, močnejše orožje, katerega sedaj ne moremo pregnati!

— Korošec sedi na štirih stoli. Beogradska »Politika« poroča, da se je minister ver dr. Vojislav Janjić izrazil o dr. Koroševu politiki takole: »Dr. Korošec sedi na štirih stolihi-blokkih: en blok je blok slovenskih klerikalcev, drugi je federalističen, tretji opozicijski, četrti je blok radikalov. Zaključka iz te konstatacije dr. Janjić sicer ni napravil, jasno pa je, da je hotel s tem reči, da bo dr. Korošec s svojo dvorezno politiko nazadnje obsedel ne med dvema, marveč kar med štirimi stoli.

— Glavni cilj ruske revolucije je mir! Na zadnji seji zastopnikov ujedinjenih ruskih sovjetskih republik je Čičerin prečital angleško noto, ki de iure priznava sovjetsko Rusijo, ter naznanja upostavo rednih diplomatskih in trgovinskih odnošajev med Anglijo in Rusijo. Kongres je odobril angleško noto ter izjavil, da je cilj ruske revolucije mir! — Tudi znak časa, da se komunistična Rusija približuje normalnemu političnemu življenju ter da v zunanji politiki ne naglašja več potrebe oziroma interesa svetovne socialne revolucije, marveč trdi, da je novi cilj ruske revolucije mir!

Tudi če je meso slabo,
ali ga je malo ali nič, dobra gospodinja ne da na mizo slabe juhe, ampak vsikdar izvrstno, ker jo vsikdar okrepča z izvrstnim „Juhanom“!

Prosveša.
REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 8. uri zvečer.

Petek, 8. februarja: Tri maske. Smešne precioze, Priljudni komisar. Premijera. — Izven.

Sobota, 9. februarja: Othello. Red C.

Nedelja, 10. februarja: Ob 3. popoldne: Mogočni pristan. Zri znanjnih cenah. — Ob 8. zvečer: Hamlet. Izven.

Opera.

Začetek ob pol 8. zvečer.

Cetrtek, 7. februarja: Aida. Red B.

Petek, 8. februarja: Suzanna tajnost. Mozart in Salleri. Zapečateni. Red F.

Sobota, 9. februarja: Koncert Pavla Holodkova. Prvega baritonista moskovske opere. Izven.

Nedelja, 10. februarja: Nižava. Izven.

— Premijera v drami. V petek, dne 8. tm. bo v dram. gledališču premijera treh francoskih enodejank in sicer: Molierovih »Smešnih precioz«, Courtellovega »Priljudnega komisarja« in Merajeve učinkovite drame »Tri maske«. »Smešne precioze« režira g. Putjata, obe ostali enodejanki pa g. Šest. Predstava se vrši izven abonmaja. Začetek ob 8. zvečer.

— Razstava karikatur. Na Inicijativno Umetniškega odeljenja se je sestavil odbor za prireditve skupne razstave vseh karikaturistov v naši državi. Ideja za take razstave se je pojavila že pred nekoliko meseci in je potekla iz prepričanja, da bo vedra umetnost karikaturistov naša mnogo interesa v naši publiki. V tem času, ko se ustaljajo notranje in zunanje razmere, bo kazalo naše umetniško, politično in socialno življenje v karikaturi prijazne smehljaj na celokupno vzemirjenost sedanje dobe. Razstava se otvori v Beogradu početkom meseca marta tega leta in bo trajala deset dni. Ob tej priliki poziva odbor vse karikaturiste, da pošljejo svoja dela v teku enega meseca (23. febr. 1924). Da bi se mogla pravočasno izvršiti vsa pripravljala dela. Postavljena je žirija strokovnjakov, ki bodo izbrali in razporejali poslana slike. Področni program razstave se objavi naknadno. Vse priljubljene je treba nasloviti: Odboru za prireditevje izlozbe karikaturista (Umetniško Odeljenje-Karicinjne Ljubice, 34) Beograd.

Glasheni vestnik.

— Skladatelj L. M. Škerjanc razložil bode svoj komorni kvartet, ki se izvaja na koncertu jugoslovenske komorne glasbe v ponedeljek, dne 11. tm. v Filharmonični dvorani v soboto, dne 9. ob 17. pop. v pevski dvorani Glasbene Matice v Vegovi ulici št. 7/II. Odbor Filharmonične družbe vabi vse zainteresirane, ki se zanimajo za to odlično delo, da posetijo to zanimivo predavanje, na katerem bo tudi skladatelj podal več zanimivih mest iz svojega dela. Vstop je brezplačen.

— Spored VI. muzikalnega predavanja za našo mladino, ki se vrši v nedeljo, dne 10. februarja ob 11. ur dop. v Filharmonični dvorani. Spored izvajata virtuozi na čelu prof. Juro Tkalič, katerega spremlja prof. Ciril Ličar na klavirju. Spored: 1.) Uvodna beseda: Emil Adamič. 2.) Benedetto Marcello: Largo, Allegro, Largo in Presto za čelo s spremljevanjem klavirja. 3.) Beethoven: III. sonata za čelo v Aduru. Predavanje je namenjeno naši srednji in strokovni šolski mladini.

— Instrumentalni pouk. Na konservatoriju Glasbene Matice v Ljubljani se poučuje poleg klavirja, gosli, solopetja ter raznih teoretičnih predmetov tudi sledeči instrumenti: čelo, kontrabas, flauta, klarinet, rog, trombeta in pozavna. Ker se je ravnokar začelo drugo polletje in se goscenci tudi še na novo sprejemajo, vabi ravnateljstvo konservatorija vse one, ki se zanimajo za instrumentalno glesbo in ki si ločejo služiti svoj kruh odnosno si izvolijo za svoj življenjski poklic sodelovanje v aznih orkestrih, da se vpišejo v instrumentalni pouk na konservatoriju. Vpise sprejema vsak dan pisarna Glasbene Matice v Gosposki ulici št. 8. Vstop je vsak dan lahko mogoč.

Sokolstvo.

— Sokolsko gledališče v Radvilici naznanja, da radi planinskega plesa, ki se vrši 9. t. m. v Sokolskem domu v nedeljo dne 10. t. m. ni predstave. Na splošno željo občinstva pa se ponavlja v nedeljo dne 17. tm. popoldne »Veseli dan« ali »Matiček se žen«. — Sokol na Jesenicah. Odbor sokolskega društva na Jesenicah sklicuje za soboto dne 9. t. m. ob 20. zvečer v društveni telovadnici sestanek vseh članov in članic. Sestanek je izredne važnosti, zato je udeležba vseh bratov in sester častna dolžnost. Pridite točno!

— Zahvala. Društvo za zgradbo sokolskega doma na Taboru se toplo zahvaljuje za prispevek Din 20.000, ki mu ga je izročil »Klub Primorke« kot čisti prebitek zadnje prireditve v prid Taboru. Naj izvolijo sprejeti vsi sodelujoči (Klub Primorke, S. K. Primorje in Soča) in vsi darovalci za požrtvovalno pomoč in naklonitve v naravi in denarju izraz naše hvalečnosti; naj jim je v zaduščenje prijetna zavest, da so izdatno podprli med potrebnimi najpotrebnejši »Sokolski dom na Taboru.« Odbor.

Pravni vestnik.

DRUŽBA, DRŽAVA IN GOSPODARSTVO.

(Predavanje v društvu »Pravnika«).

Včera je predaval o tej temi v društvu »Pravnika« vseučiliški profesor dr. Aleksander Billmović. Doba političnih in socialnih prevratov, ki so že odnekaj silile človeštvo, da se zamisli nad bistvom pojmovati, država in gospodarstvo. Pojem držaba je do sedaj zelo sporen. Nekateri ga smatrajo za normativne, drugi za psihološki. Predavatelj smatra tudi psihološki značaj za preozek, ker ne obsega bistva družbe. Pri vsaki človeški skupini razlikujemo tri karakteristične oblike: 1.) priprosta skupina ljudi ali agregat aritmetično vsoto drug poleg drugega toda neodvisno drug od drugega živčih ljudi tu še ni družbe; 2.) sistem ljudi, skupino drug na drugega navezanih in vzajemno drug na drugega učinkujočih ljudi in 3.) edinstvo ljudi, ki ga karakterizira enotna volja. Družba ni nič drugega nego sistem ljudi, kakor je na pr. gozd sistem dreves. Za sociologijo je najvažnejši razloček med sistemom in edinstvom ljudi. Sistem je področje iracionalnih (neracionaliziranih ali heterogeničnih), edinstvo pa področje racionaliziranih (avtogeničnih) socialnih pojavov. Vse tri oblike so seveda samo idealni tipi. Vsaki obliki socialne organizacije pa odgovarja gotov gospodarski ustroj. Priprosti skupini ljudi odgovarja skupina primitivnih, drug na drugega ne navezanih (gospodarstvu, sistemu odgovarja sestavljen, edinstvo pa popolnoma socializirano gospodarstvo. Tudi te tri oblike gospodarstva so samo idealne. Za ekonomsko vedo je najvažnejša razlika med sestavljenim in racionaliziranim gospodarstvom socialne celote. V prvem se vrši zadovoljevanje človeških potreb pod vplivom osebne interesa in orientacije na trg. V drugem se vse vrši po predpisih socialne oblasti. V prvem se racionalizirano gospodarstvo kontrolira potom vrednostne in denarne kalkulacije, v drugem mora vse to nadomestiti naravna kalkulacija. Ta kalkulacija pa naleti na celo vrsto načelnih težkoč, ki so tako velike, da jih ni mogla doslej premagati celo najbrazoboljša diktatura. Za vzgled lahko služijo komunistični eksperiment v Rusiji. Doslej obstoja samo ena praktično izvedljiva pot, ki vodi k odstranitvi nedostatkov tega ustroja in to je ali socialna politika ali pa delna socializacija. Ne zaletimo se na pojem države in na razmerje med državo in gospodarstvom. Država je po definiciji novejših literatur kompleks pravnih norm. Ta definicija pa je z ozirom na vpliv države na gospodarstvo preozka. S sociološkega stališča je država 1.) gotova skupina ljudi; 2.) skupina medsebojno zvezanih ljudi in 3.) edinstvo ljudi. Potom pravnih norm in č-

nov svojih organov država ali regulira formalno in pasivno delovanje avtonomnih gospodarstev, ali si stavi z ozirom na gospodarstvo specialne politične cilje ali pa ima svoje lastno gospodarstvo. Država na regulacija gospodarstva se vedno nanasa na gotov sistem gospodarskih molekulov. Ti molekuli ostajajo in se vrše naprej molekularni procesi, ki na gotov način reagirajo na regulacijo. Šele posledica te reakcije je končni gospodarski efekt ukrepov državne volje. Dočim so pa ukrepi avtogenični, je njihov efekt heterogenični. To se posebno jasno vidi na pr. pri rentabilnosti indirektnih davkov ali pri prevladitvi davkov. Iz zgodovine ekonomskih doktrin in prakse vidimo, da stari merkantilizem še ne pozna sistema, ki ga predstavlja gospodarska stran človeške družbe in ne reakcije tega sistema na ukrepe državne oblasti. Novejši socialni merkantilizem pa zopet pretirava plastičnost sistema in misli, da je ta sistem glina, z katere more država napraviti vse, kar hoče. V osrednje more stopiti neka sinteza, da sta baš družba in njej odgovarjajoči gosp. sistem plastična, da evoluciozirata sistem z evolucijo produkcijskih razmer in evolucijo mentalitete gospodarskih ljudi. Dekler n. sistem sam dozorel do gotovih izprememb, ga ni mogoče prisiliti, da funkcionira na način, ki nasprotuje njegovi naravi in ne odgovarja raz njegovega razvoja. Spoznanje tega je ena izmed najvažnejših pridobitev sociološkega pojmovanja gosp. procesov. Tako pojmovanje prepoveduje brezobzirnost pri poseganju državne oblasti v gosp. sistem, obenem pa imperativno zapoveduje že zaradi stabilnosti tega sistema neumorni napredek na polju socialne politike in racionaliziranje gosp. procesa, v kolikor so zato v sistemu samem podani neobhodni pogoji.

Za zanimivo predavanje se je zahvalil z iskrenimi besedami predavatelju v imenu društva g. dr. Majaron. Udeležba ni bila čisto povoljna, dasi so problemi, ki se uk je dotaknil predavatelj, eminentne važnosti.

Ing. Ante Ružič:

Agrarske operacije in agrarna reforma.

Organizacija agr. oblastev, predlog za združitev.

V »Slovenskem Narodu« z dne 29. decembra 1922, torej pred dobrim letom dni, je pod naslovom »Organizacija agrarnih oblastev v Sloveniji« izpod poklicanega peresa izšel lep pregled organizacije teh oblastev in velikih ter kompliciranih nalog, ki jih imajo izvrševati. Tu se nam našteva velika kopica kompliciranih zakonov, izvršilnih naredb, ukazov in novel o razdelbi skupnih zemljišč in o uredbi pravic glede uživanja in upravljanja, o zlozbi poljedelskih zemljišč, o čiščenju tujih enklav in arondacij gozdnih zemljišč, o varstvu planin in pospeševanju planšarstva, o novi uredbi in odkupu služnostnih pravic, urejenih v postopanju po ces. patentu z dne 5. jul. 1853, drž. avstr. zak. št. 130, in dr., ter razlaga sedanja organizacija agrarnih oblastev v Sloveniji, ali pravilnice, kakršna bi morala biti. Puščajoč postrani vprašanje morebitnih reform teh zakonov, povdarja dale, da je gotovo, da so ti zakoni tudi zanaprej neobhodno potrebni ter da ljudstvo čimdalje bolj zahteva njih točno in hitro izvrševanje. V Sloveniji je torej potrebno obdržati to samostojno in neodvisno institucijo, brezdvorno pa pridejo tudi druge pokrajine z razvojem svojih agrarnih odnošajev prej ali slej do tega, da bodo zahtevale slično njih reševanje. Medtem nam je znano, da imajo že skoraj vse naše pokrajine podobne institucije ter jih bo treba s časom le primerno enotno usmeriti. Tako imamo v Srbiji »sudove za razgraničenje« že skoraj 30 let, v Bosni »biro za agrarne operacije« in »biro za odkup kmetov«, na Hrvatskem in v Vojvodini »županijsko« in »zemaljsko komasacijsko povierenstvo« in dr. Končno povdarja pisec stalnost v zgornjih zakonih določenih poslov agrarnih operacij v nasprotju s prahodnim značajem agrarne reforme.

Do tukaj bo g. pisatelju vsak strokovnjak brezdvorno popolnoma pritril in mu bo hvaličen za izčrpne in izvrstne informacije. Žal da ni vse tako, kot bi moralo biti, o čemur pa malo pozneje. V nadaljnjih izjavah želi g. pisatelj dokazati, in to je menda tudi glavni namen te razprave, da bi morebiti na bolj kazalo združiti posle agrarnih operacij z onimi agrarne reforme, je agrarske operacije bi trebalo primerno reorganizirati in utemeljuje to svoje naziranje predvsem s tem, da je agrarna reforma prehodnega značaja in kot taka nekam manjšega pomena, kot ga imajo agrarske operacije, potema da slednje že razpolagajo s potrebnim kadrom poslom važnega uradništva in bi ne kazalo vzdrževati dvojne urade in dvojno osebje tam, kjer se posli morejo izvršiti na bolj enostaven način.

Ker se z idejo združitve obeh problemov nikakor ne morem strinjati in je to posebno v sedanjem stanju absolutno nemogoče, in ker tudi organizacija ne odgovarja popolnoma, hočem malo pobližje premočriti oba ta vprašanja v posameznih poglavjih, ki naj bi našla pravo razumevanje in potrebno znanje splošne naše javnosti.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 7. februarja 1924.

Kdo zastopa narodne manjšine?

Vsakemu Jugoslovenu se mora zdeli čudno, da zastopa na zborovanjih komisije mednarodne Unije združenje za Društvo narodov našo jugoslovnsko manjšino v Italiji nemški veleposelnik iz Češkoslovaške, posl. dr. Medinger. Ta je govoril za njo na zborovanju v Curihi in prihodnji mesec utegne govoriti v Bruslju zopet za naše trpine v Italiji. Dr. Medingerja označa glasilo čsl. vlade »Československa Republika« za generalnega advokata manšin.

List piše: V Curihi je zasedala posebna komisija, katero je Unija združenje za Društvo narodov poverila s proučevanjem manjšinskega vprašanja v raznih državah. Unija je zbor osebnosti, gotovo vse časti vrednih, katere pa so napram vprašanju, ki jih hočejo rešiti, tuji, sicer simpatični tuji, ali vendar le tuji. Zato pa je povsem razumljivo, da je ta zbor postal zatočišče ljudi, ki imajo z idealnim prizadevanjem Društva narodov in torej tudi Unije zelo malo skupnega. Zastopnik čsl. Nemcev je veleposelnik posl. dr. Medinger, ki obsipa Unijo s kverkulantskimi pritožbami. V seji posebne komisije je zahteval, da naj bi se vse nemške pritožbe izročile mednarodnemu sodišču v Haag s prošnjo za njegovo mnenje. To so pritožbe, ki so bile svojčas izročene Društvu narodov, katerim pa se ni ugodilo, ker se je svet Društva narodov prepričal o njihovi neupravičenosti. Sedaj bi dr. Medinger rad obteževal z njimi haaško sodišče. Dr. Medinger pa nastopa tudi v vlogi generalnega branitelja manšin. Zavzel se je za slovensko manjšino v Italiji in apeliral na velikodušnost Rima. Ta vloga nikakor ne pripada nemškemu poslancu. Ni še tako dolgo, ko so Slovence tlačili njegovi sonarodnjaki in sicer tako, da se je dalo njihovo stališče v bivši Avstriji primerjati samo s stališčem Slovkov v bivši Ogrski. Ker je pa že dr. Medinger prevzel vlogo generalnega zastopnika manšin, bi mu svetovali, kje bi mogel on nastopati prav energično. Iz Češkoslovaške je daleč v Italijo, blizu pa je do Lužice in Nemci v svoji državi bi gotovo nekaj dali na zagovor Nemca iz naše republike. Dr. Medinger naj se torej zavzame za lužiske Srbe in jim posveti vsaj malo pozornosti. Precej smešno je, ako dr. Medinger imenoma idealnega načela manjšinskega varstva kara sedaj tega sedaj onega, nikdar pa ne svojega naroda...

Na zborovanjih omenjene posebne komisije je zastopana tudi Jugoslovija in sicer je bil navzgor na zadnjem zborovanju v Curihi prof. Cerovčič. Zastopane so bile sledeče države: Nemčija: grof Bernstorff in dr. Hardener; Avstrija: dr. Kunz; Bolgarska: prof. Kirov; Kitajska: Chang; Francoska: prof. Th. Ruyssen; Anglija: Sir Willoughby Dickinson, predsednik komisije; Grška: prof. Politis; Japonska: Sayegusa; Rusija: M. Efenov in V. Lam; Švedska: baron Adelswärd, predsednik medparlamentarne unije; Švica: dr. Haberin in prof. Bovet; Češkoslovaška (čsl. združenje) senator Brabec (nemško združenje) posl. dr. Medinger.

Ni dvoma, da je stvar naše manjšine v Italiji, ako jo zastopa Nemec dr. Medinger, v slabih rokah. Pri Društvu narodov bi pač morale biti vse jugoslovnske manjšine v sosednjih državah dobro zastopane. Toda tako, kakor je sedaj, se nam zdi, da se v komisiji za varstvo narodnih manšin dela naravnost proti varstvu naših manšin! Jugoslovnski poklicani činitelji morajo storiti svojo dolžnost do naših manšin. Zadnji čas!

★ ★ ★

— Kriza v občinskem svetu. Danes bi se imela nadaljevati proračunska seja občinskega sveta ljubljanskega, ki se je morala zadnjič prekiniti, ker ni bilo navzočih toliko občinskih odbornikov, da bi bila podana kvalificirana večina za proračunsko razpravo. Črnočrta koalicija je v velikih škripih in skuša na vse načine pridobiti komuniste za to, da bi sodelovali pri proračunski razpravi. Dosedanja pogajanja se niso imela uspeha. Gre namreč za »Mestno hranilnico ljubljansko«, kjer si hočejo komunisti pridobiti odločilni vpliv, čemur pa se klerikalci upirajo, ker sami aspirirajo na to pozicijo. Ker pa je klerikalcem največ ležeče na tem, da ne izgube gospodstva na magistratu, ni izključeno, da se koncem koncev vendar le uda o in puste komuniste h koritu. Vprašanje je seveda, kaj poretje k temu vlada. Ako vlada tudi temu klerikalno - komunističnemu aranžmanu da svoj blagoslov, potem z bogom »Mestna hranilnica ljubljanska!« Kakor stvari sedaj stoji, bodo klerosocialisti prisiljeni se ukloniti volji komunistov ali pa bo moral dr. Perić izvajati posledice in odstopiti. Eno kakor drugo bo usodopolno za rdečo-črno koalicijo, ker je več kakor gotovo, da bo tako prva kakor druga rešitev iz sedanje zagate samo pospešila proces, ki vodi nevezdržno k polnemu sedanje komunalne politike.

— Minister dr. Jančič za nedeljskost Slovenij. Minister vr. dr. Vojislav Jančič je imel ob priliki svojega bivanja v Zagrebu pred par dnevi predavanje v ondotnem radikalnem dijaškem klubu. V tem predavanju se je dotaknil tudi naše notranje in zunanje politike. Razpravljajoč o ustavnem vprašanju se je izrekkel z vso odločnostjo za nedeljskost Slovenije ter to svoje stališče utemeljil s tem, da bi sicer prišli v mariborski oblasti Nemci do takšnega vpliva, da bi lahko v oblastni skupščini delali m. čno opozicijo. Ali je g. minister dr. Jančič podal to izjavo v imenu vlade? Čudno! Zakaj se potem forsira razdelitev Slovenije, ako je vlada sama prepričana, da je ta razdelitev škodljiva? Ali je v zvezi s to izjavo morda vest, ki se širi po Ljubljani, da je dvorni svetnik g. Janko Kremenšek razrešen dolžnosti likvidatorja pokrajinske uprave za Slovenijo?

— Naši klerikalci proti slovenskemu bogoslužju. O vprašanju, kdo bo imenovan za jugoslovnskega kardinala, razpravlja zagrebški »Obzor« in priklaja med drugim tudi do tega-le zaključku: »Z imenovanjem dr. Jegliča za kardinala v Jugoslaviji, kateremu bi tudi država morala priznati ta položaj, bi prišlo tudi vprašanje slovenskega bogoslužja v katoliški cerkvi v nevarnost. Iz »Slovenca« je jasno, da slovenski duhovniki delujejo proti temu, za kar so se našli Strossmayer, Rački in toliko drugi, pa tudi sedanji nadškof dr. Bauer zavzemali s tako vnetostjo. ... Kaj pravi »Slovenec« k tej ugotovitvi?

— K pridobitvi inž. Hafnerja za ljubljansko vseučilišče. Z ozirom na dopis »Z obal Dunava«, ki smo ga objavili v včerajšnji številki, smo dobili tole pismo, ki je radi priobčujemo. — »G. ing. Hafner je bil med prvimi strokovnjaki, katerim je prof. Strossmayer profesor. Ing. Hafner je profesor odklonil v glavnem radi tega, ker se ni hotel ločiti od monumentalne stavbe državnega mostu preko Donave pri Florisdorfu, ki je začenjaje od prvega koncepta do današnje izvršitve sad dolgoletnega dela gosp. ing. Hafnerja. Tehniški fakulteti v Ljubljani so se ponujali razni strokovnjaki za stolicu mostnih stavb; navzile temu pa profesorski zbor do danes še ni predlagal nobenega kandidata za omenjeno stolicu v nadi, da bodo enkrat ugodnejše razmere omogočile pridobitev g. ing. Hafnerja za ljubljansko univerzo. O tem bi se bil g. dunajski dopisnik lahko osebno podučil pri g. ing. Hafnerju, predno je ljubljanskim strokovnim krogom očital brezbriznost napram slovenskim znanstvenikom. — Prof. Král, predstojnik gradbenega oddelka na tehniški fakulteti univerze v Ljubljani.

— Še enkrat rudarska stavka leta 1923 in njen potek. V tej zadevi smo dobili od zanesljive strani tole pojasnilo: Stavka je izbruhnila skoro istočasno v vseh revirih Trbovelske družbe in trajala dolgo. Pogajanja, ki so se vodila deloma direktno med družbo in zastopniki delavstva, deloma s posredovanjem pokrajinske uprave, niso namreč dovedla do nobenega rezultata. Z rastočim razburjenjem je bil ogrožen tudi javni mir in red. Državni organi, zlasti pri krajevnih političnih oblasteh so bili primorani poskrbeti potrebno, oziroma uporabiti še vedno veljavni zakon o zaščiti javne varnosti in reda. Mogoče je bila njihova gorečnost tu in tam prevelika, ne more pa se trditi, da so kršili zakon. Proti posameznim državnim organom pa so bili po interpelaciji Jugoslovnskega kluba v narodni skupščini med drugim izneseni tudi očitki, ki niso resnični. Tako n. pr. ni res, da bi bil tedanji kočevski okrajni glavar dr. Ogrin odpuščen rudarje deložiral in jih izgnal iz okraja. On jih je marveč le opozoril, da bi se morali ustiti, ki bi ogrožali javni mir in red. Izgnati, sicer pa da morejo svobodno prebiti v Kočevju kljub odpuštvu. Izgnal dejansko ni nikogar. O odpuščanju rudarskih stanovani pri rudniškem vodstvu (o deložaciji) pa je sklepalo sodišče, med tem je pa več rudarjev prostovoljno zapustilo Kočevje.

— Izstop iz državne službe Za krškega škofa imenovan dr. Josip Srebrnič je izstopil iz državne službe kot univerzitetni profesor.

— Prepovedan list. Notranje ministrstvo je prepovedalo razširjati v naši državi bolgarski list »Ustrenie«, ki izhaja v Sofiji in piše v nam sovražnem duhu.

— Smrt podpredsednika stola sedmorice. V Zagrebu je umrl v sredo podpredsednik stola sedmorice g. Josip Zec v 67. letu svoje starosti.

— Natečaj za načelnika. Ministrstvo narodnega zdravja razpisuje natečaj za načelnika administrativnega oddelka. Kandidat mora biti doktor medicine in izpolniti vse zahteve, ki jih predvideva zakon o državnih uslužbencih s dne 31. julija 1923. Prijave je pošiljati administrativnemu oddelku ministrstva najkasneje do 20. februarja 1924.

— Celjske vesti. Ljudsko vseučilišče. Prihodnji ponedeljek dne 11. februarja se vrši na Ljudskem vseučilišču predavanje dr. Ant. Schwaba o otroških nalezljivih boleznih, katero je moralo radi raznih ovir že parkrat odpasti. — Slovenska Matica podružnica v Celju. Ime 25. t. m. ob 20. uri zvečer v mali dvorani Narodnega doma svoj občni zbor. — Gospodinjstva. Celjska šola v Celju prične z rednim poukom v ponedeljek dne 18. februarja. Zavedbo leto obsega vse panoge populne gospodinjstva šole. Vpisovanje se bo vršilo v sredo 13. februarja in v četrtek 14. februarja od 11. do 12. v pisarni ravnateljstva dokliske meščanske šole v Celju. — Moška in ženska podružnica CMD. Ime svoj redni občni zbor v petek dne 8. t. m. ob 20. v gostilniških prostorih Narodnega doma. — Smrtna kosa. V celjski javni bolnici je umrla v starosti 21. let gospa Ludovka Zidar, učiteljica in soropna nadučiteljica Zidarja v celjskem nadškofiji. Istotam je umrla gospa Jovanka Radosavljevič, soropna policijskega pisarja iz Lazarevca v Srbiji v starosti 29 let. — Celjski trg. Govodina I. v mesnicah Din 26, II. 23—25, na trgu I. 24—25, II. 20—20; tetelina I. 32—33, II. 30, slanina 41—43, mast domača 40, ameriška 39, prekajeno meso 40—45, šunka 45. Cena moka: 1 kg moka št. 00 6.20, št. 0 6. št. 2 5.60, št. 4 5.30, št. 5 4.70, št. 6 3.70; rčena moka 5.20, aidova moka 6.60. — Kurivo: črnega premaga 51, rjava 26.50, m³ trdih drv 140, 100 kg 40, m³ mehkih drv 112—120, 100 kg 32.

— Maribor. Ke vesti. Sedanlost in bodočnost našega pomorstva. O tem ravno sedaj po sklepi italijansko - jugoslovnske pogodbe vseukratnem vprašanju je dne 4. t. m. v Ljudski univerzi predaval znani strokovnjak na tem polju g. Rudolf Černič. Črnič je znan kot urednik Jugoslovnskega Primorca, tajnik kluba jugoslovnskih pomoraca in kot poročnik trgovske mornarice. Njegovo veljavno predavanje se koncentriralo na aktualnost vloge, ki naj jo ima naša država na morju. Pri tem vprašanju upošteva predavatelj tudi naš in hrvaški narod kot po svoji naravi legi še posebno zainteresirana na praktični izrazi morja v svrhe povzke obsega narodnega gospodarstva. Predavanje je bilo za mariborske razmere, posebno z ozirom na predpustni čas in znano brezbriznost za aktualna gospodarska vprašanja, dobro oblikovano. Pogrešali pa smo posebno one sloje, ki so v prvi vrsti zainteresirani na tem vprašanju, to so naši trgovci in industrijanci; to so ravno isti krogi, ki se izogibajo tudi carinski konferenci in v zadnjem času celo svojih lastnih strogo stankovskih prireditelj. Vsebinsko predavanje pa zasluži širši krog publikacije posebno iz gospodarskih krogov, ki so že bližje morju, torej onih iz Ljubljane. Po našem mnenju bi bilo zelo umestno, da Jadranska Straža v Ljubljani povabi g. predavatelja k ciklusu predavanj v Ljubljano. Gospod Črnič predava sicer v hrvaškem jeziku, toda v svojem živahnem temperamentu tako razumljivo, da ga lahko razume vsak Slovenec. — Profanacija Talijnega hrama. V torkovi številki smo poročali, da se je nemška mladina pričela zelo zanimati za naše operetne predstave, da pa se vede zelo neprimerno. Da se nas ne bo napadeno razumelo, ugotavljamo: Ravno mi, ki smo vedno težili, da pogrešamo od nemške strani zanimanje za naše gledališče, smo le veselji, ako opazimo vsaj na tem polju preobrat na bolje. Ako bi bile naše predstave slabe, bi raje imeli, da predstav Nemci ne posejajo. Toda vnanji nemški kritiki sanj izreka priznanje, zato moramo le želiti, ako ima čim več Nemcev priliko se osebno prepričati o višini naše gledališke kulture. In vendar imamo vzrok za pritožbe. Dočim vstraja boj kot gledališča od vplivnih neških krogov dalje, se polnijo stojšča tudi v partiju od iste vrste nemške mladine, ki je niti nemški prireditelji ne morejo bi posebno veselji. Dočim sta se pri predstavi v soboto zvečer še samo dva producerala s klubom na glavi, bila je v nedeljo še cela kampa ostentativno pokrita. Urinila se je na sedeže ter provocirala celo dame abonementne, da so se mladim gospodičam umikale. Med predstavo so zbijali svoje surove šale, med odmorji pa so se sami med seboj obdlačili, tako da je bilo par v prvih vrstah sedelcih Nemcev sram. Navajamo te podrobnosti, ker se bojimo, da na tem izrednem pojavu lahko trči tudi kaka preračunljiva spekulacija, da nas take razmere pri takih večerih ravno sedaj, ko se odločuje usoda našega gledališča, spravijo v nevarnost, da smo iz Talijnega hrama napravili trizling teater. Če se tako stvari dogajajo, kje zgoraj na galeriji, o tane to vsaj v čni prikrito, da pa se dogajalo prav spredaj pred očmi. To je ne samo motenje, ampak tudi žaljenje igralcev. Naš prvi vrtnar iz Prekmurja, Stefan Hujš iz Belincev je kolikor znano, prvi Prekmurec, ki je posvetil strokovnemu vrtnarstvu v veleposelstvu »Vrta«, kjer je s svojo strokovno nabrazbo in osebno poštenostjo prvi dsegel izredno čast, da je bil po svojem šefu (g. Džamonju) ob slovesni priliki otvoritve razstave proglasen kot primorčan. — Koncert Glasbene Matice. Po daljšem odmoru je priredila Glasbena Matica pod vodstvom ravnatelja Tončiča danes 6. februarja v Gizičovi dvorani svoj velik koncert, združen z orkestralno glasbo. Kot glavna točka vspreda se je proizvajala p. Hugolinova kantata »V pepelnici« ni noče. Nastopilo je 90 članov. Koncert je silanost uspel. — Krava hitka med mesarji in policijo. V noči 5. februarja se je v gostilni Vlahovič in pozneje na vogalu Majstrove in Prešernove ulice odigral škandalozen dogodek, ki zahteva temeljite remedure od strani pristojne oblasti in ki je na drugi strani pokazal vso ničevost pritožb od strani mesarjev, da se jim slabo godi. V gostilni Vlahovič blizu glavnega kolodvora je prišlo na večer več je pijanih mesarjev. Ker jim je gostilničar vsled prevelike pikanosti nadaljnjo pijačo odrekol, so ga pričeli napadati in se sami polastiti vina. Nato so pričeli razbijati po sobah in umizili več pohištva. Na pomoč dospela policija je prišla sama v nevarnost, ker so podivjani mesarji z drilnimi noži napadali tudi policijo. Ojačeni p. p. p. je prišlo do prevelike divjake na lep način spravili iz gostilne. Odšli so proti temni Majstrovej ulici v smeri proti parku, dobro ved, da jih ojačena policija od zadaj zasleduje. Ko so divjaki prišli blizu postojla orožniške komande, so se obrnili proti zasledujoči straži

ter pričeli s samokresi nanje streljati. Oddali so več strelcev, katerih pa k sreči ni nobeden zadel. Na ta način je bila policija primorana stopiti v akcijo tudi z orožjem, toda le s sebiho. Pri tem je eden najhujših divjakov Mirko Weiss, mesar pri tvrdki Vlahovič, dobil vsek preko glave in bodljaj na nogi. Ko jih je ojačena straža hotela zgrabiti, so junaki pobegnili. Med njimi je bežal tudi ranjeni Weiss, ki pa se je blizu kavarne v parku vsled izkrvavljenja zgubil, da je prišel rešilni oddelk ponj. Kakor doznamo, ranje niso nevarne, ker so divjaka že v sredo dopoldne odpeljali iz bolnice na okrogno sodišče. Baje so med tem ugovili tudi že ostale. Pri prvem napadu v gostilni Vlahovič sta bila ranjena tudi dva stražnika. — Lep uspeh premijere »Mercadeta«. Uprava Narodnega gledališča je za tork večer izbrala premijero Balzacove duhovite komedije »Mercadeta«. Premijera je nenavadno dobro uspeła. G. Grom kot Mercadet je po daljšem času zopet dobil vlogo, ki je zanj kakor nalašč ustvarjena. To pot je prišel do svoje veljave tudi g. Skrbinek v vlogi De la Brive. Ob tej priliki je nastopil tudi stari znanec in ljubljene mariborskega odra g. Zeleznik v vlogi Minarda. Tudi ostale večje vloge (ga. Sturmova, Kraljeva, g. Razberger, Kovič, Harasovič — pa tudi manjše Zehrer, Tovonič, Kovič, Savinova, Petkova) so bile dobro igrane.

— Obratni kamen. Gosp. mag. nadsvetnik E. Lah s soropno je daroval C. M. družbi za kamen 50 Din. mesto venca na krsto p. k. Antona Krečiča. Iskrena hvala! — Darilo. G. T. je honorar za svoje izvedenjsko mnenje pri s. d. č. v znesku 50 dinarjev dal na razpolago našemu uredništvu, da jih po svojem preudarku porabi v kak doberdočni namen. Iskrena hvala! Kako porabimo to plemenito darilo, zabeležimo v listu.

— Krznarji so nabrali za vence pokojnemu A. Krečiču in darovali preostanek v znesku Din 113 »Podpornemu društvu slopih v Ljubljani, Wolfova ulica 12. — Odbor imenovanega društva se kar najlepše zahvaljuje za ta dar.

— Koliko je veljal državni proces Paskilevič. Po poročilih zagrebških »Novosti« je veljal državni Paskilevičev proces približno 200.000 Din in sicer je bila ta vsota porabljena za sodnike, nadalje za razne izdatke, razsvetlavo, kurjavo itd. Torej je bil proces za državo zelo drag.

— 100.000 dinarjev izgubil. V Novem Sadu je izgubil ravnatelj državnih monopolov Jordan Grebenarovič v bližini hotela »Kraljica Marija« svojo denarnico, v kateri se je nahajalo 44.000 Din in ček za 50 tisoč Din. Srečni naključje se dosedaj še ni javil in se tudi naštr — ne bo.

— Železniška nesreča. Na progi Bje-ljina-Rača v Bosni, je skočil 4. t. m. s tira osebni vlak. Strojevodja in kurjač sta bila težko ranjena.

— Policijska kronika. Služnik Ani Frank, zaposlen v restavraciji na gl. kolodvoru, je bil ukraden lesen kovček, v katerem so se nahajali razni predmeti v vrednosti 250 Din. — Zasebnik Jožef Pan iz Vrhovce ulice je bila ukradena 100 D vredna jopa. — V hotelu »Soča« je neznan tat izmaknil trg. potniku Avgustu Pirnatu srebrno »Omega« uro, z zlato veržico v vrednosti 2500 Din. — V Somboru je bil izvršen drzen vlom pri odvnetniku dr. G. Nikoliću. Vlomilci so odnesli razne dragulje v skupni vrednosti 125.000 Din in 3700 Din gotovine.

31. januarja do 10. februarja

»ŽENA V MILIJONI«

Od 7. do 10. febr. — III. DEL

CARIGRAD-PARIZ

KINO MATICA

— Velika sleparija. Mirko Bedenk, knjigovodja ošijske podružnice »Hrvaškog štamparskog zavoda«, je ponesveril tekem leta 1923 skupaj 1.500.000 kron. Bedenk je bil sedaj aretiran in je vrnil 1 milijon kron. Oddan je bil sodišču v Ošijeku.

— Dva otroka zgorela. V Spitalu pri Konjicah se je v petek 1. t. m. dogodila grozna nesreča, ki je zahtevala dve mladi človeški žrtvi. Posestnik Skrbinek je odšel s svojo ženo od doma v vinograd, pustil doma 10 letnega, nekoliko slabomunega sina in njegovo štiriletno sestro. Otroka sta vzela vžgalice in napravila ogenj na postelji. Hipoma je bila postelja v plamenu. Otroka sta skušala ubežati, toda vrata so bila zaklenjena. V sobi je nastala zadušljiva atmosfera. Uboga otroka, sta začela v obupnem strahu kričati na pomoč in pes, ki je bil istokrat v sobi, je divje lajal. Ker je kraj bolj osamljen, se ni nihče odzval kriku nesrečnih otrok in ko so se starši vrnili domov, so našli oba otroka mrtva. Tudi pes se je zadušil. Strašna tragedija je med vaščani vzbudila splošno sočutje.

HAJDUK CARUGA.

Kako je Čaruga pomagal orožnikom loviti razbojnike.

Čaruga, ki je delal s svojim hajdukovnim orožnikom štiri leta preglavice, je bil tako drzen, da je sam orožnikom pisal pisma, v katerih jih je obveščal o svojih zločinih. Tako je v začetku leta 1921 Čaruga poslal orožniški postaji v vironitiški županiji pismo, v katerem je navajal, da on ne nadleguje poštenih seljakov, temveč je samo proti onim, ki so proti njemu in proti državi(!). Opozorjal je orožnike, da naj se ga izogibajo in naj nikar ne stavljajo svojega življenja za strahopetce in podležje v nevarnost. Nadalje je navedel, da nagraduje vse po zaslugi, one, ki delajo v dobro z dinarji in one, ki delajo krivico s krogli. V nekem pismu, naslovljenemu orožniškemu desetniku Palajčiču, je slednje opozorjal, da naj se bolj malo suče okoli njegove žene, kakor tudi ostali orožniki. Priporočal je obsemu orožnikom

da prečitajo knjigo orožniškega kapetana Mizlera, v kateri je navedeno, kako je treba z njim (s Čarugo) postopati. V drugem pismu je orožnikom izdal nekatere osebe, ki so izvršavale rope na njegov račun. Izdal jih je, ker se on ne spuša v navadne rope in če kje »udarja«, pusti svoj podpis.

— Vremenska napoved. Dne 1. februarja. Uradna vremenska napoved za 7. t. m.: V severnih alpskih deželah mestoma sneg, v južnih spremenljivo oblačno, močan vrtinčast proti severu se sukajoč veter, padeci temperature, mraz.

— Koncert. Od nedelje 3. t. m. v restavraciji in kavarni Trainik redno vsaki dan koncert ciganske kapele pod vodstvom primaža Miškota od 8.—1. ure ponoči.

Turistika in sport.

— Podružnica SPD v Radovljici priredi v soboto, dne 9. t. m. v Sokolskem domu v Radovljici veliki planinski ples, h kateremu je vabljeno vse članstvo in prijatelji planistva. Za zabavo kakor tudi za dobro potrežbo je vsestransko preskrbljeno. Začetek ob 20. uri. Priporočila se planinska obleka. Narodne noše dobrodošle!

— Katero je najstarejše strelsko društvo v naši državi? Časopis so prinesli vesti, da je »Meščansko strelsko društvo« v Ošijeku, ki praznuje letos svojo 140 letnico najstarejše v naši kraljevini. To je pomota, zakaj »Ljubljansko orožniško društvo« je staro že nad 362 let. Z neka celovška kronika iz leta 1562, omenja, da se je vršila istega leta dne 14. julija v Ljubljani velika strelska tekma. Društvo je obstajalo v 17. stoletju pod imenom »Meščansko strelšče«, v 18. stoletju kot »Nova strelska družba«. Leta 1737 je bilo ustanovljeno »Staro strelšče« za Gradom. Svojo 300 letnico je slavilo društvo na slovesen način 1. 1862. Novo strelšče pod Rožnikom je bilo otvoreno 27. avgusta 1876. Društvo je obstajalo do prevrata pod imenom »Družba orožništev ljubljanskega glavnega strelšča«. Po prevratu je pristopilo k društvu mnogo naših državnih funkcionarjev, industriincev in drugih uglednih meščanov. Društvo je svoja pravila spremenilo v državnem zmislu in si nadelo že navedeno ime. Prvič po prevratu je nastopilo pri tekmovalnem streljanju v Ljubljani 3. jun. 1923, ki ga je priredilo Slov. lovsko društvo na vojaškem strelšču. Pri tem streljanju je društvo postavilo dve tarči s pripadajočimi darili: ena med tarče je bila dostopna tudi nečlanom. Volna leta in težke povojne razmere so povzročile, da je lastno strelšče pod Rožnikom težko trpelo, vendarle upa društvo, da kljub težkim neprilicam vpostavi letošnje spomlad svoje strelšče in da prične zopet z rednim streljanjem. Namerava tudi propagirati strelski sport v obče in zlasti vzgajati našo mladino v streljanju. V to svrhu bo prirejalo pod svojim pokroviteljstvom strelske tečaje z malokaliberskimi puškami, ki bodo dostopni vsem slo-

Društvene vesti.

— Prešernov večer ob 75letnici smrti Prešernove priredi Centralno ta-lištvu jugoslovnske napredne omladine danes v četrtek ob 20. ur. v dvorani Jadrana za Narodnim domom. O narodnokulturnem poslanstvu Prešerna bo govoril prof. dr. J. Kolar. Iz prijaznosti sodelujejo s Prešernovimi pevskimi točkami gg. člani kr. nar. gledališča. Ves spored pa bodo prepletale deklamacije slavljencevih pesmi, ki jih bodo prednašali člani srednješolskega društva »Preporoda«. — Ker je to prvi Prešernov jubilej izza sužnosti sem, je pričakovati, da po te vsi na br. z neč prosilci našega največjega moža. Vab-teni so prav vsi: gg. akademiki, gg. starešine in vsa miselna javnost. Vs oprine ni. — Upajmo, da ima Prešern še kal častilcev!

— Sentjakobska maskarada bo 16. februarja v gornji dvorani Narodnega doma. To bo ena najlepših letošnjih predstavnih prireditev z ozirom na dekoracije kakor tudi glede celostne vsprejda. Vstopnina je 10 Din za vsakogar, maske dobrodošle.

— Organizacija natakarev hotelskih in restavracijskih uslužbencev v Ljubljani vabi svoje člane da se sigurno udeležijo shoda, se vrši dne 9. febr. ob 1/2. zjutraj v kavarni »Centrala«.

— II. primorski ples. Dne 1. marca priredi primorski akademiki s sodelovanjem primorskih gospe II. primorski ples; ostala društva prosimo, da to blahotno upoštevajo. — Odbor.

KINO IDEAL

četrtek 7., petek 8., sobota 9., nedeljo 10. februarja

KENTUCKY DERBY

Povest skrivnostnega zakona. V glavni vlogi Reginald Deny.

PREDNAZNAVILO.

DETE MILIJONOV

Poslano.

— Izjava. Podpisana zadruga ugotavlja da ima gosp. Srečko Potocnik v Ljubljani Zidovska ulica 5 oblastveno koncesijo za pouk v damskem in moškem krojenju in za izdelovanje krojev in je isti vsled tega upravičen, da obri izvrševati in tozadnje kurze prireja. Krojska zadruga v Ljubljani, Ivan Kernič 1. r., načelnik. Za ta spis uredništvu ne odgovorja!

Par pripomb k nomenklaturi Savinjskih planin.

Te vrste, kičice se pisave nekaterih krajevnih imen v Savinjskih planinah, pri našemu na direktno inicijativno nekoga, ki nas je ob nedavni priliki opozoril na to, da piše n. pr. Melik v svojem zadnjem zemljepisnem delu Logarjeva dolina, ko bi bila vendar pisava Logarska dolina pravilnejša, ker izgovarjajo domačini to ime tako itd.

Tudi nedostaki in te nedoslednosti v pisavi krajevnih imen so nastale v prvi vrsti vsled tega, ker so razni pisci prvotna imena, dasiravno je njih oblika po načinu izgovarjanja kolikor toliko jasno določena, čisto brezsmiselno po svoje pretvarjali, kar se žalibože še danes vedno no prerado dogaja. Misleč, da popravljajo, samo pokvarjajo.

Ce imamo za normo, da se pišejo krajeva imena na podlagi od davnih pradedov rod za rodom podedovane izgovorjave, ki je še danes v rabi med prebivalci dotičnih krajev, in ne tako, kakor jih po svoje pretvarjajo drugi, moramo v zgoraj navedenem slučaju pisati edino pravilno ime Logarska dolina, ker je pri domačinih samo to ime v rabi in navadi. Oni pravijo a pr., bil sem v Logarskem kotu pri vodopadu in ne v Logarjevem kotu itd. (Logarski kot imenuje konec Logarske doline pod Okrešljem.)

Po tej normi je torej edino pravilna pisava Logarska dolina.

Ako se držimo zgoraj navedenega načela, kakor se ravna po njem n. pr. dr. Breznik, pisatelj Zdenka vas, Krška vas, Gorenja vas, toda Sinča vas, Dobrija vas, Kotmarja vas, Slovenska vas itd., tako tudi, kakor izgovarjajo ta imena na Koroškem in Podjunji sami, moramo pisati ime reke, ki izvira v Logarski dolini — in to ne samo iz ozirov na blaglasje — dosledno Savina, z naglasom na prvem zlogu, in ne, kakor se navadno govori in piše Savinja, z njim z naglasom na predzadnjem zlogu.

Prebivajo ob vsem zgornjem toku Savine pravilo sploh le Savna, tako da se i. ker je nepodaren, kakor v mnogih drugih slučajih, pri izgovorjavi niti ne sliši ne, n. pr. poudi na Savno po vode, v Savni sem se kopal, iz Savne itd. Zelo verjetno se nam zdi, da ima beseda Savina isti koren kakor Sava, in da je ime Savina nastalo iz pridevnika savin, s katerim se označuje reka, ki pripada k Savi.

Ako priznamo to navedeno dejstvo, moramo potemtakem, če pišemo Savina, pisati tudi Savinska dolina, Zgornja Savinska dolina, Spodnja Savinska dolina, Savinske planine, Savinske Alpe itd. in ne, kakor senavadno piše Savinjske planine itd.

Kadar vsak domačin v pogovoru s civiliziranim turistom imena Logarjeva dolina ali pa Savinja, stori to zgolj radi tega, ker jih sliši vedno le tako izrekavati od turistov samih, misleč, da mora imeti v tem oziru že turist svoj prav in ne n.

Ojstrica ima naglas na predzadnjem zlogu in ne na prvem, kakor se tu pa tam čuje. Sosedja Knezevo ali Knežje planine, katere ime nas z nekaterimi drugimi vred (n. pr. Knez, Vitez, Vitež) spominja na celjske grofe, ki so imele stike s temi kraji je Grofička in ne Krička, kakor se še vedno piše. (Beseda Krič je nemškega izvora in pri naših volji nam neče iti v glavo, kako bi bili predniki tej gori po tej besedi ime, ko so imeli vendar mnogo sn sja za to, da so vprabili za lastna imena gora itd. večinoma sama lepa slova, kakor pričajo n. pr. imena Ojstrica, Planjava, Brana in mnoga druga, četudi se med njimi nahajata vmes kak Dedec ali pa Baba.

Kako se nam iz do čela nepomiljivih razlogov lepoplasna imena premrcvarjajo v prave nestvore, nam kaže drastičen slučaj imena Olševa, ki so ga izpremenili v Ovčeva, kakor je bilo tako napisano še pred nedavnim časom ne samo v nekem dnevniku, temveč celo v strokovnem listu.

Slomšek ki je bil vendar, to se ne da tajiti, slovenskemu jeziku precej večji mož, jo imenuje še čisto pravilno zobato Olševa, in to brez dvoma na podlagi izgovorjave, ki jo je slišal pri domačinih. In res, povsodi, na južni kakor na severni, koroški strani je znana ta gora samo z imenom Olševa (izreci Ovševa z naglasom na prvem zlogu) in kmet, ki ima na njeni strani svoje posestvo, se imenuje po njej Olševnik (izgovori Ovševnik z naglasom na predzadnjem zlogu). Ime Olševa je nastalo iz besede olša (izgovori ovša), kar pomeni isto kot jelša, kakor to izpričuje Pletersnikov slovar. Ime Olševa je porodno z imeni vasi Olševki (kakor je to večkrat omenjal rajni dr. Val. Štempihar) in Olše na Gorenjskem (kateri dve imeni pa ste se — menda vsled naraščajoče civilizacije — tudi že pretvorili, prvo v sicer lepo se glaseči a vkljub temu popolnoma napačni Viševki, drugo pa celo v Oviše, kar to mimogrede oemimo).

Soseda Olševa na jugovzhodni strani je Raduha. Tako se navadno — poleg Raduha — piše ime te gore. dasi nisem do čela prepričan, je li ta pisava čisto pravilna. Na vsak način je napačno, ako se izgovarja Raduha, kakor to mnogi turisti store, s poudarkom na u. kajti v vsi okolici te gore, na zapadni solčavski, na vzhodni lučki in ljubenski kakor tudi na severni, koroški strani, v Koprivnici itd. izgovarjajo prebivalci ime Raduha z izrecnim poudarkom na prvem zlogu, tako, da se kak samoglasnik med d in h sploh ne sliši ne in je mogoče, da je že prvotno stal na tem mestu samo le poluglasnik, stvar jezikoslovcev je, zaslediti v tem oziru to, kar bi bilo najverjetneje.

Ce bi pisali to ime po izgovorjavi okoličanov, bi ga morali pisati Raduha, z naglasom na a in s polglasnikom med d in h.

Po tej gori sta dobila svoje ime tudi dva kmeta, Radušnika (kakor se piše), ki imata na njenih pobočjih svoja posestva, eden na lučki drugi na solčavski strani. Tudi to ime se izgovarja med okolici s poudarkom na prvem zlogu in s polglasnikom med d in h, ki pa je bolj podoben samoglasniku o kakor pa u. Ta okolnost

bi govorila za to, da se piše Raduha. Teh par tu navedenih dejstev kaže, kako umestno bi bilo, da bi se vendarle končno in v doglednem času ustanovila enotna in dosledna pisava nekaterih krajevnih imen, in to na podlagi uvida poudarjene norme, ki je splošno kot merodajna spoznana za pravilno pisavo krajevnih imen.

Gospodarstvo.

Dr. Dragotin Gj. Novakovič:

KREDITNA POLITIKA NARODNE BANKE IN KRIZA KREDITA.

II. Naraščanje obtoka bankovcev in krediti.

Od 1. 1918 pa vse do kraja 1920 so pokrivali kreditne potrebe Narodna banka in novčani zavodi. Bančni obtok v tem času je bil Din 340.569.350.—, od katerih za državo 276.071.108.— in za gospodarstvo in trgov. Din 63.498.142.—, L. 1919 je bilo v prometu 664.007.460.—, od tega za državo 601.976.294.—, za gospodarstvo in trgov. Din 62.031.165.—. Za te dve leti je imela Narodna banka v posojilih malo svoto od 40 do 44% milijonov dinarjev. Uprav novih posojil v tem času sploh ni bilo, marveč so to bili za mi samo predvoine Srbije, do katerih je prišlo pred vojsko. Pred vojsko je mogla Narodna banka izdajati v obtok svojih novčanic za svoto od 55 milijonov dinarjev z dodatkom Din 1.275.994.608.10. torej znaša čista izguba pri zamenji kron okoli 750 milijonov dinarjev, kar je država vzela na svoje breme več nego je dobila pri likvidaciji. S temi sredstvi se je za prve dve leti pokrivala vsa kreditna potreba v naši zemlji.

Obtok pa so popolnjevali avstro-ogrske krone, katerih je bilo v obtohu za okoli 6 milijard. Te krone tedaj niso predstavljale nobene stvarne vrednosti, ker je bila ustanova, katera jih je bila izdala, v likvidaciji in se ni vedelo, ali se koncem likvidacije za njih kaj dobi ali nič. Medtem jim je dala država vrednost na način, da jih je markirala in sprejemala za denar na svojih blaginjah; naposled pa jih je zamenjala za dinarje. Sedaj po koncu likvidacije bo zanje dobili okoli 35 milijonov zlatih kron, kar bi danes predstavljalo po kurzu okoli 525 milijonov dinarjev. V svrhu zamenje teh kron pa je Narodna banka izdala za račun države dinarjev 1.275.994.608.10. torej znaša čista izguba pri zamenji kron okoli 750 milijonov dinarjev, kar je država vzela na svoje breme več nego je dobila pri likvidaciji. S temi sredstvi se je za prve dve leti pokrivala vsa kreditna potreba v naši zemlji.

Že v začetku 1919. leta občutiva se močna novčana kriza v Zagrebu in v vseh krajih preko Save in Donave, katero je povzročilo dvigovanje hranilnih vlog pri zavodih in nezmožnost zavodov, da izplačajo o pravem času svoje. Toda ta kriza ni trajala dolgo, ker je država sama podvela izvestne mere in pomagala denarnim zavodom iz krize.

V drugi polovici 1. 1920. prične Narodna banka z dajanjem kreditov i preko svojih filijalk, ki so bile otvorene v celi zemlji. Tako se more govoriti o kreditni politiki Narodne banke šele od 1920 naprej. Koncem 1920. leta, ko je bila izmenjava kronskih novčanic izvršena, bilo je v obtohu D 3.344.127.710.— od teh za račun države dinarjev 3.283.291.499.—. Eskompt je znašal ta dan 242.702.106 Din. Ali isti čas je bilo na žiro-računih Din 115.157.433.—. Odobrenih kreditov je bilo za svoto 402.941.000.— Din, od katerih odpade Din 96.271.500.— na firme in posamezne osebe, a Din 306.669.500.— na denarne zavode. Leta 1921 se dvigne obtok na Din 4.688.443.630.—, od teh za državni račun Din 4.418.203.650.—, posojila v eskomptu so znašala dinarjev 557.745.271.—, na žiro-računih je bilo Din 235.363.940.—, a odobrenih kreditov za Din 1.061.082.000.—. Ta kredit je bil podeljen novčanim zavodom za Din 841.506.800.—, a ostalim interesentom za Din 219.975.200.—.

Leta 1922 se je dvignil obtok na Din 5.089.883.135.—, od teh za državni račun 4.517.550.447.—, eskompta je bilo za Din 1.421.214.966.—, žiro-račun je znašal Din 252.859.288.—, a odobrenih kreditov je bilo za Din 1.885.849.500.—, od katerih odpade na novčane zavode Din 1.068.027.000.—, na industrijske in industrijske podjetja Din 582.369.000.—, na trgovce Din 345.133.000.— in na vse ostale naprave in osebe dinarjev 90.319.500.—.

V letu 1923 je znašal obtok Din 5.797.474.990.—, od tega za državni račun Din 4.576.739.038.—, eskompt znaša Din 1.381.361.786.—. Kreditov je bilo 1.411.157.500.—, od teh zopet 153 milijonov sezonskih kreditov.

—g Hmelj. 41. poročilo Hmeljarskega društva o hmeljski kupčiji v obče. — Zatec, CSR, 1. januarja 1924. Razpoloženje in cene izvanredno dobre. Cene za prama do 6000, za srednje dvote blago do 6000, za slabše do 5000 kK za 50 kg.

—g Novosadska blagovna borza dne 6. februarja. Na produktni borzi notirajo: Ječmen baški, 67 kg. 1 vag. 315. 66/67 kg. 1 vag. 310; oves baški, dupl. kasa, 5. vag. 245; koruza baška, dupl. kasa, 22 vag. 247.50 do 267.50, stara, dupl. kasa, 3 vag. 260, ah Smederovo, 5 vag 260, bela, 1 vag. 305, sremska, dupl. kasa, 4 vag. 255, fižol beli baški, dupl. kasa, 3 vag. 685, ah Slavonija, 1 vag. 680, ah Beograd, 1 vag. 700; moka št. 24, 1 vag 475, št. 25, dupl. kasa, 1 vag. 400, št. 26, 1 vag. 350, št. 28, v juternih vrečah, 1 vag. 215; otrobi hanatski, dupl. kasa, 2 vag. 170. — Tendence neizpremenjena.

—g Vsem hmeljarjem! Hmeljarsko društvo je prejelo od Pokrajinske uprave, odd. za kmetijstvo, v Ljubljani nekaj umetnega gnojila v ta namen, da se z njim napravijo spomladit. I. gnojni poizkusi v hmeljskih našega okoliša. Navedeni poizkusi se bodo izvrševali na ta način, da določi vsak hmeljar, kateri se bo v to svrhu zgasil pri društvenem vodstvu, osemkrat po 40 hmeljskih rastlin ene ali druge vrste. Prvih 40 rastlin ostane negnojenih; drugih 40 rastlin dobi 40 kg superf., 3 kg kal. g. s. in 4 kg ap. d.; tretjih 40 rastlin dobi 4 kg superf., 3 kg kal. g. s.; četrtih 40 rastlin dobi 4 kg superf., in 4 kg ap. d.; petih 40 rastlin dobi 4 g superf.; šestih 40 rastlin dobi 3 kg kal. g. s. in 4 kg ap. d.; sedmih 40 rastlin dobi 3 kg kal. g. s.; osmih 40 rastlin dobi 4 kg ap. d. — Potemtakem določi posamezne rastline po 10 d'g superfosfata, 75 d'g kalijeve gnojilne soli in 10 d'g apnenega dušika. Superfosfat in kalijeve gnojilne soli se lahko takoj zmešata in izročita zemlji, apneni dušik se pa potrosi naknadno, in sicer 8 do 10 dni. Poslana množina umetnega gnojila je določena za 10 hmeljarjev našega okoliša; le-ti se morajo zavezati, da se bodo strogo držali gnojilnega načrta in da bodo natančno določevali množino pridelane hmelja v določenih skupinah. Za poizkuse določene rastline ne smejo biti slabotne, nego zdrave in krepke, katere so bile v minulem letu dobro enakomerno gnojene. Zgasilna za poizkuse naj se pošljijo prej koprej Hmeljarskemu društvu v Zatec.

—g Živinski sejem v Ljubljani. Na večerajšnji živinski mesečni sejem je bilo prigranjenih 396 konj, 140 volov, 53 krav, 9 telet in 15 prašičev. Cene v dinarjih za kg žive vage so notirale: Voli I. vrste 14—14.50, II. vrste 13—14, III. vrste 12—12; krave plemenske so imele isto ceno kot vol, krave za klobasarie pa od 8.50—9. —g Trgovinska pogodba z Italijo. Iz Rima poročajo, da se tamkaj izdeluje nova italijansko-jugoslovenska trgovinska pogodba. Jugoslavija bo priznala Italiji vse koncesije, ki jih je dovolila v svojih dosedanjih trgovinskih pogodbah ostalim državam. Te ugodnosti se urede v obliki posebne tarifne pogodbe razven tega namerava Jugoslavija priznati Italiji še posebne ugodnosti glede uvoza tekstilnega in strojne blaga. Glasom pomorske pogodbe pa ukine Jugoslavija dosedanj bojot italijanskih trgovskih ladij.

Borzna poročila.

ZAGREBSKA BORZA.

Dne 7. februarja. Sprejeto ob 13.

Današnja borza je ostala skoraj brez prometa. Tečaji so se zopet nalahno učvrstili, razen izplačila Dunaj, katero je ostalo neizpremenjeno in izplačila Praga, ki je malenkostno slabše.

V efektni je bilo zopet živahno trgovanje z delnicami Jugobanke in njenimi opcijami, katere zadnje so se tržile po 7 Din. Izmed bančnih papirjev so se tudi še dosti živahno trgovale delnice Hrvatske eskomptne banke, od industrijskih papirjev pa Slavonija delnice. Opcije zadnjih so se izplačevale po 18 Din.

Ob zaključku notirajo: Devize: Curih 14.76—14.86, Pariz 393.85—398.85, London 364.52—367.50, Dunaj 0.11825—0.12025, Praga 244.10—247.10, Trst 3.70—3.7, Newyork 84—85, Budimpešta 0.42—0.45.

Valute: dolar 82.875—83.875. Efekt: 7% invest. drž. pos. od leta 1921 63—64.50, Ljublj. kred. banka 222.50—225. Prva hrv. šted. 995—997.50, Slav. banka 107, Hrv.-slav. zem. hip. banka 89—90, Hrv. esk. banka 166—167, Jugoslav. banka 145—148.50, Trbov. prem. društvo 830, Večve 175—177, Slavonija 200, Sečeren 1550, Exploatacija 130—131, Narod. šum. ind. 130, Guttman 1675.

INOZEMSKA BORZA. — Curih, 7. februarja. (Izv.) Današnja predborza: Beograd 6.75, Berlin 1.33, Amsterdam 215.40, Newyork 5.74, London 21.80, Pariz 26.70, Milan 25.20, Praga 16.70, Bukarešta 2.92, Sofija 4.16, Dunaj 0.008120.

— Trst, 7. februarja. Beograd 26.90—26.95, Dunaj 0.0321—0.0323, Praga 66.10—66.35, Pariz 106.20—106.50, London 98.35—98.50, Newyork 22.70—22.80, Curih 396.50—398.50.

— Dunaj, 6. februarja. Devize: Beograd 835—839, London 306.000—307.000, Milan 3121—3126, Newyork 70.935—71.185, Pariz 3302—3318, Praga 2059—2069, Curih 12.355—12.405. Valute: dolar 70.860 do 71.260, dinar 834—840, lira 3120—3140, švic. frank 12.355—12.405.

Šentjakaška maškarada

16. februarja
v Narodnem domu

Najnovjša poročila.

NARODNA SKUPŠČINA SE KLANJA DOBROTNIKU WILSONU.

Govor predsednika skupščine in zunanjega ministra.

— Beograd, 7. febr. (Izv. Ob 12.30.) Današnja plenarna seja je bila otvorena ob 9.30 dopoldne. Narodni skupščini so posl. Voja Lazic in tovariši predložili predlog, da se dvigne obtožba proti bivšemu ministru pravde dr. Lazi Markoviću. V smislu določit poslovnika se ima ta predlog razmnožiti, razdeliti med poslance in eden izvod izročiti tudi obtoženemu poslancu, ki ima podati v roku petih dni svoj odgovor na obtožbo.

Pred prehodom na dnevni red in po končanih formalnostih je vstal predsednik narodne skupščine g. Liuba Jovanović ter s svečanim glasom pozval navzoče poslance in vsi zbornice, da se pridružijo poklonitvi narodne skupščine velikemu dobrotniku — zadržani narodov Woodrov Wilsonu. Predsednik je izjavil:

»Prosim narodno skupščino, da se pridruži glasovom, ki se dvigajo iz vseh delov sveta pri pogrebu enega največjih in najboljših sinov človečanstva, bivšega predsednika severnoameriških držav Woodrow Wilsona. (Vsi poslanci so se dvignili s sedežev.)

Njegove zaluge za sedanjost in bodočnost vseh narodov so vsem dobro znane, posebno njegove zaluge za srečo, obstoj in hodočnost našega naroda dvigalo izraz zahvale v vseh vrstah naroda.

Predsednik je nato kratko navedel Wilsonove zaluge v borbi našega naroda za pravdo, svobodo in udeležitev, le posebno podčrtal Wilsonovo podporo, ki so jo življali vsi deli našega naroda, trpeči pod tujo oblastjo, pa ne samo, spomniti se je treba, koliko je pripomogel v zadnjih borbah za svobodo Wilson, da niso omagali tudi najboljši duhovci, ki so vodili boj za državni obstanek in svobodo Srbije in Črne gore. Predsednik je podčrtal velikost Wilsonovih idejlov, ki so vplivali na narode. Zmaga Wilsona in njegovih tovaršev je pinesla narodu svobodo in pravico. Velike so bile žrtve ameriškega naroda za osvobodjenje narodov.

Danes, ko se pridružujemo slavljenju njegovega imena, je odveč, da v Vašem imenu kličem: »Slava mu!« Njegova slava je brez tega velika Woodrow Wilson še dalje živi. Mesto tega osebno soglasjem in izrekanj: »Hvala mu!« (Zbornica: »Hvala mu!«) Predsednik pod vtisom težkih bremen proštil in po dnevi žalostnih upa, da bomo življali plodove velikega dela in velikih idej Woodrowa Wilsona. Uverjen je, da ne samo v imenu celokupne skupščine, nego v imenu vsega naroda govori, ko oblihtja večno priznanje in večno hvaležnost Woodrovu Wilsonu od strani naše domovine. (Zbornica: »Slava mu!«)

Zunanji minister dr. Ninčić je za predi sednikom izjavil, da se pridružuje v imenu vlade toplim besedam skupščinskega predsednika v slavi našega velikega dobrotnika Wilsona. Izjavljajoč, da s smrtjo Wilsonovo brezdvomno izginja s svetovnega pozorišča ne samo velika politična osebnost marveč tudi velik človek. Njegova glavna zaluga ne stoji samo v tem, da je povedel ameriški narod v borbo za svobodo evropskih narodov, v borbo za pravdo in svobodo, temveč tudi v tem, da je hotel priboriti pravico narodom in večni mir vsemu svetu. Glavno delo njegovo je bila ustanovitev Društva narodov.

Zunanji minister je za tem podal znatljivo pojasnilo o velikem vplivu Wilsonovem na pariški konferenci v korist in zaščito malih tlačanih narodov. Wilson je bil vedno pripravljen varovati naše interese. Njegov vpliv je šel vedno v korist onega, ki je iskal pri njem zaščite. Minister je kratko omenil Wilsonovo intervencije za naše pravice. Da njegov klic ni bil o pravem času od naše strani pravilno ocenjen, in koliko škoda je trpela naša stvar, se je pokazalo, ko se njegov vpliv na konferenci ni več občutil. Naš narod ohrani niemu vedno časten spomin! (Klic: »Slava mu!«)

Za tem je bil izvoljen 21-članski odbor za proučevanje konvencij o Reki, Radikali z džemijetom in Nemci imajo 11, opozicija

10 članov. V odbor je bil od strani demokratskega kluba odposlan tudi posl. Jos. Reisner.

Skupščina je nato nadaljevala debato o proračunu. Govorila sta tudi posl. Kulovec in Ivan Pucelj.

IZ FINANČNEGA ODBORA.

— Beograd, 7. februarja. (Izv.) Na večerajšnji seji je finančni odbor razpravljal o raznih kreditih. Finančni odbor je odobril: 1.) dohodke uprave monopolov za mesec julij — december 1923, 2.) način izplačila izvozne carine od borovih železniških pragov v smislu sklepa ministrskega sveta. Po tem sklepu se ima plačati gotovina 25 odstotkov določene izvozne carine v naturi, 3.) uvoz inozemskih vojaških oblik je prepovedan, Glede prodaje vojaških oblik so od vlade izdelana gotova navodila, kako imajo postopati prodajalci vojaške obleke. V gotovih slučajih se ima vojaška obleka konfiscirati. Prepovedana je posebno prodaja italijanskih vojaških oblik. Starinarji se nato opozarjajo. Take vojaške obleke je po odobrenju kompetentnih oblasti prekrjoiti in pobarvati. 4.) finančni odbor je odobril razne kredite za ceste in za železnice, med drugim je odobril 160.518 dinarjev za izplačilo za funkcijske doklade osebju državnih železniških delavnic v Zagrebu, Brodu, Ljubljani, Banjaluki in v Splitu za čas od 1. januarja do 30. junija. Ta kredit pa je bil pozneje sistiran, ker se je ugotovilo, da ni odobrenja za osebe delavnic v Mariboru. Kredit se ima na prihodnji seji ponovno odobriti.

PRED VSTAJO RUSKIH ČET?

— Pariz, 7. februarja. (Izv.) »Daily Mail« poroča iz Rige, da pripravljajo pristni ruski oddelki sovjetske armade ofenzivo proti moskovski komunistični vladi. Ti oddelki se nahajajo na važnih južnih strateških križiščih in prestopijo v ofenzivo, čim skopni sneg in se izboljšajo prometne zveze. Istosčasno s pohodom na Moskvo naj bi izbruhnil upor uralskih garnizij in oddelkov v Petrogradu in Kronstadtu.

WILSONOV POGREB.

— Washington, 6. februarja. (Wolf.) V katedrali sv. Petra in Pavla je bilo danes med velikimi svečanostmi položeno truplo Wilsona k počitku. Predsednik Coolidge, člani kabineta in ves diplomatski zbor so se udeležili pogreba. Za nekaj časa je počivalo delo v vseh ameriških tovarnah, podjetjih in obratih. Po vsej Ameriki so za moment ustavili delo.

ROMUNSKO-AVSTRIJSKI SPORAZUM.

— Bukarešta, 7. februarja. (Izv.) Med dr. Seiplom in dr. Grünbergerjem na eni strani ter med Bratianom in Dukom na drugi strani se vršča pogajanja se vodijo najugodnejše. Bilo je obojestransko ugotovljeno, da so postali odnosi med Avstrijo in Romunsko na skupnem političnem in gospodarskem polju najpristnejši. Med obema državama je dosežen sporazum glede medsebojnega sodelovanja na gospodarskem polju. V trgovini ima vsi ljeti načelo medsebojnih ugodnosti in protekcije. Vsečina pogodb o izročitvi žolincev in medsebojni pravni pomoči je bila parafirana. Med obema državama se imajo na prijateljski način rešiti še vsa obstoječa sporna vprašanja glede plačila obojestranskih dolgov in terjatev, fondo in ustanov, zlasti pa ureditve plovnega prometa po Donavi.

»ZENA Z MILIJONI«.

III. del: »Carigrad-Pariz«.

Od danes do nedelje predvaja Kino Matica III. del kolosalnega filma »Zena s milijoni«.

7., 8., 9. februarja

Razkošna, nehistorična komedija v 7 dejanjih

Taki so moški

ali

Mali brat Velikega Napoleona.

V glavnih vlogah Harry Liedke in Paul Heidemann.

Ta izvanredni, zabavni in duhoviti film prikazuje veselo dvorno življenje, pikantne intrige in galantne pustolovščine na dvoru Napoleona: njegovega brata. — Kraljevske palače, dvoraki, baleti, dvorno gledališče z razkošni kraljevskimi ložami.

POZOR!

Radi dolžine filma in nadvse sijajnih slik ter celokupne opreme se vrše predstave samo za ta spored

ob 3., pol 7. in 9.

Kino „Ljubljanski dvor“.

To in ono.

PRIVLAČNOST ŽENSKÉ.

Prof. dr. Hugo Sellheim podaja v svoji razpravi sledečo analizo ženske privlačnosti, ki vsebuje dva nasprotujoča se principa: na eni strani mikavnost vsled podobnosti, na drugi strani mikavnost vsled nepodobnosti. Podobnost, ki privlači, je bistveni znak rase. Može vsake rase dajejo prednost zastopnikom svoje rase. To velja za črna, rumena in rjava plemena.

Najrajši si izbirajo ženske, ki vsebujejo najzanimivejši poteze in bistvene znake rase. Izбира iz rase se ozira na lepoto in smotrenost. In če si moški izvoli najboljšo zastopnico svoje rase za ženo, dobi navadno najlepšo in najboljšo. O okusu tukaj ne moremo razpravljati ker vemo, da vsaka rasa smatra sebe za najlepšo. Zato je tako zani najlepša. Da je najboljša, sledi iz tega, ker nosi znake, ki najbolj odgovarjajo življenjskim potrebam in običajem tiste rase.

Da se pa rase da oceniti ravno po tipih njenih žensk, je že po naravnem zakonu umljivo.

Ženska razvije hitro svoje čare pod ugodnimi življenjskimi pogoji in prav tako hitro upade v neugodnih življenjskih razmerah. Zato skrbijo moški, ki mu je obtožba rase, za povzdigo rase, za primerno doto svojim potomcem in zato skrbijo starši za svoje otroke - dekle, da dobe primerno vzgojo in zavest svojega poka, ki je zlasti pri nižjih rasah izobčen v težnji dobiti moža. Mikavnost podobnosti je torej osredotočena v skrbni ohraniti zdravo konstitucijo rase in njenih posebnosti. Za to skrbijo narava in sam. — Izjeme niso težko razločljive: ljubzen, ki li nedostale pravega izrazitega smotra, ali ki niti sebe ne razume, ali ki je bila žrtvovana tujim interesom. Izbruhne prej ali slej v svoji pravi luči na ta ali oni način. In ko našde svoj pravi objekt, zagori v svojem elementarnem plamenu. In čim bolj je bila tlačena in zatirana in njen izraz zadrž-

njen, tem huje in lepše in silnejše zagori.

Za prosvetljenega moškega je ženska vsekakor najbolj mikaven objekt in za žensko, če bi le ženska sramožljivost pristopila, moški najinteresnejši objekt.

Da more žensko in moško bistvo dati duška svojem srcu in da se moreta združiti je narava poskrbela posebne oznake. Izčrpna analiza posebnosti ženske bi tu ne bila na mestu. Gre nam samo za princip. Ženska je po svojem sestavu, po proporcijah skeleta, v razdelbi točk in miškulature, v tvorbi glasilk, srodnejša otroku in mu je še v zrelosti svoji bolj podobna kot moški. Da žensko telo vztraja tako dolgo na otroški stopnji strukture, je dokaz za njegovo funkcijo, ki je izrazito svojstvo otroka. Namreč da raste, da raste tudi čez meje in sicer pri ustvarjanju potomca. Otroški značaj telesnega sestava ženske jamči za zmogljivost ustvarjanja spočetja, rojstva in rasti otroka, kar se godi v brzem tempu. V vsem tem je privlačnost vsled nepodobnosti.

Pri vsem je pa treba poštrevnosti in potrpljenja. Ženska naklonjena ljubezen si sicer privravnja moški, ali kljub temu pripada v prvi vrsti otroku.

Izobrazba je osnovni element vzgojnih zahtev otroka. Tudi tu je pravo področje materino, dasi si to moški v svojem egoizmu prisvaja zase.

S tem je podano pametno razmerje obeh, ki ga čuti vsak instinktivno: ženska vsebuje mikavnost, uživa jih moški, v dobro so pa otroku. Tako mišljene mikavnosti vodijo v srečo in zadovoljstvo.

Prvi objektivni moment učinkovitosti ženske mikavnosti na moža se da odražati v arhitektonski ženski lepoti, ki je izraz zdravja in ženskih posebnosti z garancijo izvrševanja svojega naravnega poklica biti mati.

ESTETIKA OVRATNIKA.

Ovratnik, ki je za elegantno obleko moža izredno važnosti mora vedno harmonizirati s košuljo. Mnogo elegantnih ovratnikov pristoja slabo, ker so za četrtino palca preveliki ali premajhni od ovratnika srajce. Predvsem ni lepo, če se nosi preširok ovratnik, in je to toaletna pogreška, ki je običajnejša od ozkega ovratnika, kajti moški je komoden in ima raje širše nego ožje ovratnike. Tako proči stoječi ovratnik napravi sila neugoden vtis. Neki angleški modni list poroča, da je sodobno najbolj priljubljen srednjevisok ovratnik, kateri mora imeti dovolj široko odprtino za kravati vozel. Barvasti ovratniki morajo biti v skladu z barvo srajce in je bolje točasnno v modni predvsem svetlomodra srajca z ovratnikom. Trdi ovratniki ne smejo biti barvasti. Komur so priljubljeni pisani ovratniki, mora nositi mehke ovratnike iz tafta svile ali platna. Mehki ovratniki ne smejo biti tako visoki kot trdi. K družabni obleki so primerni nekoliko višji ovratniki.

UMETNOST PREKLINJANJA.

Dobri stari časi, v katerih se ni nihče zgražal če je kdo nesramno preklinjal, so minuli. Zadnji primer res klasičnega preklinjanja je dal angleški pesnik Algernon Charles Swinburn. Od nje pripovedujejo da se je nekoč sprijel z nekim kočijažem. Slednji je začel krakomalo na glas preklinjati in ker ni hotel pesnika zaostati, je tudi sam preklinjal. Jezik pesnika je sicer vsekakor bogatejši, na izrazih, nego oni preprostega kočijaža in tako se je dogodilo, da je Swinburne kočijaža prekel od pete do temena ter ni prej končal, dokler ni kočijaž od samega začudenja odprl usta in ni vedel nikesar odgovoriti. Tedaj je izjavil Swinburne s triumfalnim nasmeškom: »Tako zna preklinjati pesnik«. V nekaterih deželah pa se je preklinjanje tako razvilo, da je morala proti temu poleg cerkvene, nastopiti tudi svetovna gospodstva. Leta 1712 je bil v Londonu razpuščen klub, katerega člani so prekinjali za stavo. Vsak član je moral vložiti gotov znesek in dotični, ki si je izmislil najkrepkejšo kletvico, je potegnil celo svoto.

Člani so prekinjali za stavo. Vsak član je moral vložiti gotov znesek in dotični, ki si je izmislil najkrepkejšo kletvico, je potegnil celo svoto.

Drzen rop v Pragi. Pred dnevi je bil v Pragi izvršen drzen rop na odprti cesti. Ko se je dopoldne vračal uslužbenec banke Petschek et Co Vencele Fleischmann iz poslopija fin. ministrstva, kjer je dvignil 10.000 dolarjev, dalje 29.150 Kč in 20 delnic po 5000 Kč, ga je na cesti nenadoma ustavil neki neznanec, mu potkal na rame in ga opozoril, da je njegov suknjič na hrbtu opljuvan. Fleischmann se je obrnil in je hotel suknjič, ki je bil res opljuvan osnažiti. Med tem je položil kovček z denarjem na tla. Komaj se je priklonil, je neznanec pograbil kovček in skušal pobegniti, vendar ga je Fleischmann prijel. Tedaj je neznanec slednjemu vrzel pred nogo kovček, ki pa ni bil njegova last. Hotel ga je samo prevarati. Fleischmann je neznanec navzile temu zasledoval. Med potjo je mož vrzel ukradeni kovček nekomu svojemu tovarišu, kateri pa ni bil opazen. Fleischmannu se je končno posrečilo s pomočjo pasantov roparja prijeti. Na policijski se je ugotovilo, da je neznanec napadalec 33 letni mehanik Antonio Zenfi iz Milana. Zenfi je zanikal vsako krivdo in je izjavil, da roparja ki je pobegnil z denarjem ne pozna. Vendar je ugotovljeno, da je bil le-ta njegov tovariš, s katerim se je pripeljal iz Dunaja. Policija je ukrenila vse potrebne korake, da izsledijo ubeglega roparja. Banka ne trpi nobene škode, ker je krita z zavarovalnico.

Agrarna reforma na harmoniki. Dogodek, kateremu bi se čudili tudi sam glasoviti Ben Akiba, ki je trdil, da ni pod sojem ničesar novega, se je vršil pred kratkim na komunistični skupščini v Leningradu na Češkoslovaškem. Priljubljeni govornik Vrabec ni prispel na zborovanje in je poslal svojega namestnika, komunističnega občinskega svetovaleca Nevaka

Zborovalci so se zbrali v velikem številu pričakujoč govornika, da prične z izvajanjem. Minula je cela ura, ali g. Novak se ni oglasil. Publiku je postala nevoljna. Končno je »govornik« vstal rekoč, da ne zna govoriti, pač pa zna bolje igrati na harmoniki. In začel je tako lepo igrati na harmoniki, da so zborovalci postajali na pare in začeli plesati. In tako se je dogodilo, da je bil politični tema o »agrarni reformi« obrazložena s harmoniko.

Sloveč pijenist z eno roko. V Budime pešči je umrl grof Geza Zichy, izbrani pijenist, ki pa je imel samo eno roko. Svojo desno roko je izgubil s svojim 14. letom na lovu. Nato je nadaljeval svoje vežbanje na klavirju in se je izpopolnil tako, da je užival ugled izredno nadarjenega pijenista. Njegov učitelj je bil tudi mojster Liszt. Zichy, ki je umrl v visoki starosti, zapušta nekaj zelo lepih kompozicij.

Srečna potapljalca. V Nasavskem pristančku, glavnem mestu otokov Bahama, je napravljala neka mlada ameriška filmska umetnica potapljalne poskuse za neko filmsko podjetje. Globoko v vodi je zadel na zaboj z železom okovan. Potem so ta zaboj dvignili in našli v njem približno 1 milijon španskih zlatih dublonov iz leta 1790. Najdba je bila deponirana v karadski banki. Gre za delitev zaklada med angleško vlado in potapljalce.

Rabelj, ki se je ožesil. Iz Breslave poročajo, da je izvršil rabelj Pavel Späthke samomor, ker ni mogel več prenašati žalosti po smrti svoje žene, kateri mu je umrla začetkom tekočega leta. Popreje je bil vesel in živahen človek, ki je poiskal rad družbo, po smrti svoje žene pa se je zaprl v svoja stanovanja in se dni je izvršil samomor. Tekom 8 let svoje službe je usmrtil 45 zločincev.

Glavni urednik:
RASTO PUSTOSLEMSEK.
Odgovorni urednik:
VALENTIN KOPITAR.

KORNEL MAKUSZYNSKI:

Filantropija.

(Prevel Iv. Cesar.)

Lepa gospa, podobna orhideji, ki se oblači pri najdražji šivilji, lepa gospa z zlatim bleskom v očeh, z malo, predebelo nožico, lepa gospa, oblečena v mamečo obleko, dekolirano bluzo, razkošno perilo — ne vemo, kje je človeku usojeno, da se slači — kdo ve?! — Ta lepa gospa je imela moža že tri in ljubimce že štiri leta.

Lepa gospa ima tudi sedaj ljubimca. Ljubimec je za ženo neobhodno potrebna stvar — in to naposled tudi ni nobeno čudo! Če bi bila imela Marija Polaniecka ljubimca, bi bila poljska literatura mnogo zanimivejša nego je. Toda Marija Polaniecka je ljubila — poljske žabe. Institucija ljubimcev je zakonjena, razširila se je in ni sredstva več, ki bi jo odpravilo. Žena je sicer lahko tudi poštena, toda ljubimca pa le mora imeti. In naj si bo ta še tak idijot in ga žena manj ceni ko svojo pošvedrano copato, na njegovo stanovanje bo pa le šla. Kako? Zakaj? Ta ima ljubčka, ona ga ima, in jaz? Ali sem jaz slabša od njih? Ta kadil, oni jemlje morfij, pa bi ubogi ženi zabra-

nili skromni užitek, ki ga ima, ko se skriva pred vratarjem, se vozi v zaprti kočiji, se shaja v slaščičarni ali cerkvi, beži skozi stranska vrata? To je romantika ženske duše, to je njena poezija. In potem pravijo: oh, kaj je preživela ta ženska! Ne bo ji žal umreti ...

In ko gre takole po ulici, govore ljudje: »To je tista, ki ima ljubčka.« Ponos ji dviga bluzo na grudih kot sapa platneno streho bouleva: »ske kavarne; radi bi, da bi vsi vedeli za to, razum moža — seveda.

Žene ljubijo predvsem pesnike in častnike, razum tega vse ostalo, kar živi. Ni treba, da bi bil človek vedno pesnik, zadostuje, da nosi rečo kravat z zlatimi progami. Tudi to je dovolj. »Kakšno ima šele dušo, ko izbira tako suptilne barve, pravi žena.

So tudi žene, ki nimajo ljubčkov. To je paradoks. Jaz tega nisem mogel nikdar prav verjeti, dokler me ni prečital o tem prijatelji, ki je — naravno — pozneje znorel. Pretiran optimizem je prav tako nevarna bolezen kot vsaka druga.

Lepa gospa je torej imela ljubimca. Radi denarja? Bog varuj! Njen mož je bil bogataš.

Je ljubila pesnika? Bedarija! Lepa gospa ima rada poštene ljudi.

Si je izsanjala ideal? Kje neki! Lepi gospej ne imponirajo sladkorčki in cvetje. Ta ideal ni zlata zapustnica z rubinom.

Je bil lep? Fi done! Samo naj nikar nihče ne misli, da ženi preveč imponira moška lenota. To je bila malodušnost. Žena čišla mišice. Zato so velikim gospej tako čisto všeč cigani in orjaki.

Ali je bil vitez ali kralj? Žena ne zahteva od ljubčka družvenega položaja. Akrobat, kralj, hlapec — vseeno ji je.

Kdo neki bi lahko ugotovil, zakaj se žena zaljubi v kogar koli. Ona vam ne bo tega nikdar odkrito povedala. Toda lena gospa je bila zaljubljena do blaznosti.

Nekoč se je pripetilo, da jo je zasačil mož v naročju osemnajstletnega golobradca, ki je sanjaril o nji in o izpitu iz latinščine.

»Sveta nebesa!« je kričnil mož. Golobradec je bil naibž užaljen in jo je pobrisal brez razdrava. »To je tvoj ljubček?« »Dale!

Mož, kot vsi možje, ni imel čuvstva do suptilnosti ženske duše. Torej se je razjezil, toda streljal ni, pač pa je obstal ves osupel.

»Draga moja, samo nečesa te prosim ...«

»Lahko me na mestu ubiješ. To je bil moj ljubček.«

»Ne gre za to. Le to mi povej ...«

»Vprašaj.«

»Draga moja ... Če nisem več jaz, saj je dovolj drugih, dovolj drugih. Lahko bi si izbrala ...«

Lepa gospa je odskočila dva koraka nazaj kot panterjeva samica.

»Ti ... ti ... strahopetec!«

»Kaj?«

»Jaz pravim, da si strahopetec. Opozarjam te, da se ne dam žaliti.«

Mož, kot vedno možje, je postal vesel. Bil je namreč pripravljen na ljubčka, pa ne na takšnega.

»Toda ne«, je dejal, »ne gre zato ... Ne bom te žalil. Samo to mi povej, kaj te je obšlo, da si se udala temu smrkavcu? Žena! Mar si znorela! Saj to je še otrok.«

Ravno zato sem storila to.«

»Kako? Ali sem dobro slišal?«

Lepa žena je imela v očeh dvoje solz in dvoje strel.

»Ravno zato sem storila to. Zato, ker je še otrok. Stori la sem tako, kot mi je velela vest.«

»Kdo ti je velel?«

»Vest!«

»Sedi malo, drago moja, to pričinja biti zanimivo.«

»Saj lahko stojim. Prosim te, nikar me ne pomiluj.«

»Torej vest ti je velela?«

Lepa gospa je začela razkačeno vpiti.

»Da ... Pa ti si preveč brutalen, da bi razumel. Udala sem se mu, da ga rešim. Da ga obvarujem umazanega življenja ... Nečistost bi ga umorila ... Ali si slišal? Nečistost bi ga umorila ...«

»Nikar ne kriči tako ... razumem.«

»Ni res! Ne razumeš! Hotela sem ga obvarovati tega, kar ubija in izjeda vsako mladost: ljubezni za denar.«

»Aha!« je kričnil mož.

Zdi se, da jo je nato s stolom oplazil po glavi in ji stori l tem neoporečno krivico. Tak mož ne more nikdar razumeti plemenitega nagnjenja.

Uboga lepa gospa! Zverina ne bo nikdar razumela filantropije. Kajti žena ima čisto ljubimca samo radi enostavnosti, jasne, poštene filantropije.

Ubožica, lepa gospa!

Zaloga klavirjev in pianinov
na boljših tovarnih Bösendorfer, Czanka, Ehrbar, Höpfl, Schwanenhofer, Original Stingl itd.
Tudi na obroke. Tudi na obroke.
Jerica Habad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hlinšjeva ulica številka 5.

Veliko elektr. podjetje v Jugoslaviji
Iščo izveščanega namestnika s rojevedje za montažo in pogon parne turbine. Mora biti po možnosti neoznačen. Cen. ponudbe prositi na: »Jugoslavien 5221« na Annoncen-Expedition Haasenstein & Vogler A. G. Budapest V. Doroty utca 11. I.

Prodajač za Zagreb
iz manufakturne stroke, kateri vsebuje tudi sposobnost za obisk odjemalcev, se išče za zagrebško trgovino s suknom Hrvatičina poželjena. Tečne ponudbe z naznakom starosti in plače na uravnilisto.

Kolporterja za Maribor
sprejememo takoj. — Oglasiti se je v trgovini Sax v Mariboru.

potnika
Za zanesljivo moč stalna služba z velikimi dohodki. Istotako se reflektira na še zmožne vpokojence. Ponudba je nasloviti pod dobra in zanesljiva moč »994« na upravo Slovenskega Naroda.

Izjava.
Podpisani izjavljam, da nisem plačnik določen, katerega bi kdo naredil na moje ime brez moje vednosti.
Karel Kanoni, strojevodja drž. žel. - Ljubljana.

Pisalni stroji, potrebščine
mekanična delavnica (popravljalnica)
L. BARAGA, Ljubljana, Solenburškova ulica 6-I.

Pisemski papir
priporoča
Karodna knjigarna.

Ali je mogoče?
GREPE DE CHINE m Din 105.- v vseh modnih barvah le pri A. Sinkovic nasl. K. Soss. Vzorci brezplačno !! Zmanjšan naročilo poštno-obratno !!

MALI OGLASI
Cena malih oglasov vsaka beseda 50 para. — Najmanjše pa Din 5.-

Službe Mesarskega vajenca sprejem takoj. Adolf Zabajek, Ljubljana, Poljska cesta 55. 987	Vajenka ali vajenca sprejme — »Narodna knjigarna«. Prešernova ul. 7. Ljubljana	Kur'm Steklenice od parfumov in kolinske vode kupi drogerija J. C. Kotar, Ljubljana, Wolfsova ulica 3. 880	Lokali Iščem lokal , event. sobo za pisarno. — Pisarne ponudbe pod »Pisarna 992« na upravo »Slov. Naroda«.	Njivo 2—3 orale vzajem v najem. — Adolf Zabajek, mesar, Ljubljana, Poljska cesta 55. 986
Priprosto dek'le za domača dela in malo obrt se išče za takoj. — Ponudbe pod »Priprosta 1011« na upravo »Slovenskega Naroda«.	Mlad činovnik traži namestitev pomočnika u knjigovodstvu ili blaginika, ujedno je samostalan srakohrvatski korespondent i daktilograf — želi stupiti u banjsko ili trgovačko-industrijsko poduzeće. — Naslov nove uprave »Slovenskega Naroda« 956	Pozor! Kupujem po visokih cenah stare obleke, čevlje in pohištvo. — Dopisnica zadostuje; pridem na tudi na dom. — Dramé Martin, Ljubljana, Sv. Jakoba nabrežje 29. 1005	Iščem lokal za skladišče, event. tudi pisarno, v bližini Južnega kolodvora. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Skladišče 993«.	Trgovino na prometnem kraju na deželi vzajem v najem; tudi z gostilno in vsem gospodarstvom. Ponudbe pod »Trgovina 1007« na upravo »Slov. Nar.«.
Lesna industrija! Uradnik s triletno prakso, prost vojaščin, želi mesta pri kat'kem podjetju. Nastopi lahko takoj. — Ponudbe pod »Uradnik 982« na upravo »Slov. Naroda«.	Modelni mizar (Modelltischler), večš. samostojen delavec, za izvršbo vseh takih del, se išče za takoj. — Ponudbe s prepisi pričel in »lažilnih zahtev nai se pošlje pod »Vešč mizar 921« na upravo »Slovenskega Naroda«.	Prodaj Blagajna štej 3 se ugodno prod. — Naslov nove uprave »Slov. Naroda« 991	Stanovanja Odda se soba z dvema posteljama dveh gospodoma ali gospodičnima. — Naslov nove uprave »Slov. Nar.« 1012	Polenovka , namočena, se dobi vsak petek pri tvrdki — Fr. Kham, Ljubljana, nasproti hotela »Union«. 1014
Korespondentinja , ki je popolnoma perfektna v nemški, slovenski in češki korespondenci, ter deloma tudi v hrvaški in popolnoma samostojno koncipira — išče primerno službo le v boljši hiši — Prijazne ponudbe nai se blagovoljno poslati pod »Korespondentinja 1001« na upravo »Slovenskega Naroda«.	Vojšina »Moginje se ugodno prod. — Naslov nove uprave »Slov. Nar.« 1003	Več svetilk za električno luč napredaj. — Naslov nove uprave »Slov. Naroda« 997	Opremljena soba , lepa, z električno razsvetljavo in posebnim vzhodom se odda solidnemu gospodu. — Vpraša se: Streliška ulica 6. 1010	Smre'kovo lu'be , prima, (čreslo), zmleto, — razpošila na vagone po najnižji ceni — Simon Stare, Bohinjska Bistrica. 999
Novo mlatilnico in lokomobil 6 HP prodam radi družinskih razmer. — M. Slivar, Ljubljana, Slovenija. 922	Klavir , dobro ohranjen, se radi nomanjkanja prostora po zmerjeni ceni prod. — Ogledati od 10. do 16. me. Naslov nove uprave »Slov. Naroda« 1006	Posoila 100—400.000 Din posojila na vključbo in proti visokim obrestim — išče m. — Ponudbe pod »Visoke obresti 1000« na upravo »Slov. Naroda«.	Proda se gostilna ali trgovina v Zagrebu v sredini Illice, s tremi velikimi prostori. Stanovanje takoj za preprod. Cena 215.000 Din. — Poizve se: Podhrški, Zagreb, Ilica 116 (trgovina). 995	Bohinjski sir , prima, razpošila po najnižji ceni Zmirek Franc, Bohinjska Bistrica — Zahtevatje povsod sir la bohinjske kvalitete. 990
			Plesne obleke od Din 400 do Din 1200 v vseh barvah Po na tančnem naročilu glede vseh stvari, barve in materiala — poš em po povzetju — P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte 679	